

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม)

ปริญญา

การบริหารทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม

โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยว
ในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

Visitors' Opinion Towards Visitor Time Restriction
of Kaeng Krachan National Park, Phetchaburi Province

นามผู้วิจัย นางสาวศรินภา ภูมิพฤษ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ยงยุทธ ไตรสุรัตน์, D.Tech.Sc.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์วุฒิพล หัวเมืองแก้ว, Ph.D.)

ประธานสาขาวิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิจักขณ์ นิยม, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กาญจนา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยว
ในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

Visitors' Opinion Towards Visitor Time Restriction
of Kaeng Krachan National Park, Phetchaburi Province

โดย

นางสาวศรินภา ภูมิพฤษย์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม)

พ.ศ. 2554

ศิริรณภา ภูมิพฤษย์ 2554: ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยว
ในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม) สาขาวิชา การบริหารทรัพยากรป่าไม้ และ
สิ่งแวดล้อม โครงการสหวิทยาระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
รองศาสตราจารย์ ขงยุทธ ไตรสุรัตน์, D.Tech.Sc. 92 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็น ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ และศึกษา
สภาพเศรษฐกิจสังคมและข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ
แก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี โดยการใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวจำนวน
370 ตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าร้อยละและ
ค่าเฉลี่ย และทดสอบสมมุติฐาน โดยวิธีทดสอบที (t-test) และวิธีทดสอบเอฟ (F-test) ที่ระดับ
นัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ช่วงอายุ 21 – 30 ปี มีการศึกษาอยู่
ในระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท
ส่วนมากอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร เดินทางมากับเพื่อน มีการพักค้างแรม เคยเดินทางไป
ท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติแห่งอื่น เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก ใช้รถยนต์ส่วนตัวเพื่อมา
ท่องเที่ยว และมีกิจกรรมถ่ายภาพ โดยระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลา
นักเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งปัจจัยมีผล
ต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่ง
กระจาน จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาตั้งแต่สอง
ครั้งเป็นต้นไป จะมีระดับความคิดเห็นมากกว่านักท่องเที่ยวที่เพิ่งเดินทางมาครั้งแรก

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Sirinapa Poompurk 2011: Visitors' Opinion Towards Visitor Time Restriction of Kaeng Krachan National Park, Phetchaburi Province. Master of Science (Forest Resource and Environmental Administration), Major Field: Forest Resource and Environmental Administration, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Associate Professor Yongyut Trisurat, D.Tech.Sc. 92 pages.

The Objectives of this research were to study the background, visiting characteristic, opinion levels and factors affecting visitors' opinion towards visitor time restriction of Kaeng Krachan National Park, Phetchaburi province. Data was collected by a designed questionnaire to interview 370 sample visitors who came to Kaeng Krachan National Park, Phetchaburi province. Basic statistical analysis was used for each independent variable, involving descriptive analysis, percentage and mean, while a t-test and F-test were used for hypothesis testing at 0.05 significant level.

The result revealed that most respondents were female, with the age between 21 – 30 years with Bachelor's degree. Their main occupation was business employee with monthly income less than 10,000 baht. They mostly lived in Bangkok and came with their friends. They stayed over night and used to visit other national parks. Most of them were the first time visitors. Personal car was used as the vehicle for visiting and photography was their popular activity. Their opinion towards visitor time restriction of Kaeng Krachan National Park was high. Factor affecting the opinion towards visitor time restriction of Kaeng Krachan National Park was the number of travel time at Kaengkrachan National Park.

Student's Signature

Thesis Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์และความร่วมมือจากหลายฝ่าย ในโอกาสนี้ใคร่ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ยังยุทธ ไตรสุรัตน์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์วุฒิพล หัวเมืองแก้ว กรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์สันต์ เกตุปราณีต และผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์ แสงทองพราวที่กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณคุณชัชววัฒน์ ลิมลิจิตอักษร หัวหน้าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานทุกท่าน ที่ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในด้านข้อมูล และขอขอบพระคุณนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ที่กรุณาตอบแบบสอบถาม และได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ด้วยดี

ในท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดามารดาที่เคารพ ที่ให้ความสนับสนุนในทุกๆ ด้าน เพื่อนๆและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ลงได้ด้วยดี ซึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการศึกษาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ในอนาคตให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

ศิริรภา ภูมิพฤกษ์

เมษายน 2554

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(2)
สารบัญภาพ	(4)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
การตรวจเอกสาร	6
อุปกรณ์และวิธีการ	52
อุปกรณ์	52
วิธีการ	52
ผลและวิจารณ์	57
สรุปและข้อเสนอแนะ	80
สรุป	80
ข้อเสนอแนะ	81
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	82
ภาคผนวก	87
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	92

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถิตินักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ระหว่างปี พ.ศ. 2542 – 2551	46
2	จำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี	60
3	คะแนนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยว ในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี	63
4	ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวใน อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี	64
5	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวใน อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน	68
6	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวใน อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน	69
7	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวใน อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยว ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	70
8	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวใน อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกัน	71
9	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวใน อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มี รายได้ต่อเดือนต่างกัน	72
10	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวใน อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มี ที่อยู่ปัจจุบันต่างกัน	73
11	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวใน อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มี กลุ่มที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวต่างกัน	74

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
12 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีระยะเวลาที่มาท่องเที่ยวต่างกัน	75
13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยวต่างกัน	76
14 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวต่างกัน	77
15 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว จำแนกตามจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวและเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ Scheffe' ต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี	78
16 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่ใช้พาหนะเดินทางมาท่องเที่ยวต่างกัน	79
17 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี	79

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงแผนที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน	39
2	กรอบแนวคิดในการวิจัย	49

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยว
ในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

Visitors' Opinion Towards Visitor Time Restriction
of Kaeng Krachan National Park, Phetchaburi Province

คำนำ

ในปัจจุบันนี้ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกำลังเป็นที่นิยมและตื่นตัวไปทั่วโลก ซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วยเช่นกัน การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นจำนวนมหาศาล โดยรายได้จากการท่องเที่ยวทั่วประเทศ ปี 2552 มีมูลค่า 715,985.18 ล้านบาท เปรียบเทียบกับ GDP ของประเทศไทยปี 2552 เท่ากับ 9,050,715 ล้านบาท เป็นสัดส่วนร้อยละ 7.91 ของ GDP โดยการท่องเที่ยวก็จะมีหลากหลายรูปแบบแตกต่างกันออกไป ตามรสนิยมและความชอบของนักท่องเที่ยว แต่เมื่อมีการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นปัญหาที่ตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็คือ นักท่องเที่ยวเข้าไปทำลายความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติ และความสวยงามของพื้นที่

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้มีมาตรการต่างๆ ออกมาอย่างต่อเนื่องเพื่อมีขีดจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว ทั้งด้านที่พัก และสิ่งอำนวยความสะดวก หากนักท่องเที่ยวมีปริมาณมากเกินไป หรือขาดจิตสำนึกที่ดีในการดูแล ธรรมชาติ ผลกระทบที่เกิดตามมาคือทรัพยากรธรรมชาติอาจถูกทำลายจนเกิดความ การกำหนด มาตรการดังกล่าวกำหนดจากขีดความสามารถในการรองรับ ได้ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติ (Carrying Capacity หรือ CC) คือระดับการใช้ประโยชน์สูงสุด ซึ่งพื้นที่อุทยานแห่งชาติสามารถรองรับได้ โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติที่เกินค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้

อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เป็นอุทยานแห่งชาติที่มีสภาพป่าอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งต้น น้ำลำธารของแม่น้ำเพชรบุรีและแม่น้ำปราณบุรี ปัจจุบันนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานเพิ่มมากขึ้นทุกปี เนื่องจากเป็นอุทยานแห่งชาติที่อยู่ใกล้กรุงเทพฯ ไม่ต้องใช้เวลาในการเดินทางหลายวัน สามารถที่จะมาสัมผัสความงดงามของธรรมชาติได้อย่าง ใกล้ชิด และมีโอกาสได้พบเห็นสัตว์ป่าที่ยังคงมีหลงเหลืออยู่จำนวนมากในพื้นที่

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการการจำกัดเวลานักท่องเที่ยว และเสนอแนะแนวทางการจัดการเพื่อควบคุมผลกระทบจากการท่องเที่ยวสำหรับอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานและเป็นแนวทางสำหรับการจัดการทรัพยากรเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืนตลอดไป พร้อมทั้งเกิดความสอดคล้องกับหลักการจัดการอุทยานแห่งชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสถานภาพเศรษฐกิจสังคมและข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลาของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มีการกำหนดขอบเขตการศึกษาดังนี้ คือ

1. พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
2. ประชากรที่ทำการศึกษา กำหนดให้เป็นนักท่องเที่ยวที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชายและหญิงที่เข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เพื่อการพักผ่อนภายในช่วงเดือน มกราคม – กุมภาพันธ์ 2554 เนื่องจากเป็นช่วงที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานมากที่สุด

นิยามศัพท์

“ความคิดเห็น” หมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึก และท่าทีการแสดงออกของนักท่องเที่ยวที่มีต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติ จังหวัดเพชรบุรี

“เวลา” หมายถึง เวลาที่ทางอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานกำหนดสำหรับนักท่องเที่ยว ดังนี้

นักท่องเที่ยวที่เดินทางแบบไป-กลับ ไม่พักค้างแรม

เวลาขึ้นจากบ้านกร่าง 05.30 น. -07.30 น.

เวลาลงจากเขาพะเนินทุ่ง 09.00 น. -10.00 น. และ 16.00 น.-17.00 น.

นักท่องเที่ยวที่เดินทางเพื่อพักค้างแรมที่เขาพะเนินทุ่ง

เวลาขึ้นจากบ้านกร่าง 13.00 น. -15.00 น.

เวลาลงจากเขาพะเนินทุ่ง 09.00 น. -10.00 น. และ 16.00 น.-17.00 น.

“นักท่องเที่ยว” หมายถึง ชาวไทยทั้งชายและหญิงที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้ว และสามารถแสดงความคิดเห็นเป็นของตนเองได้ มาท่องเที่ยวในช่วงเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2554 ทั้งประเภทการพักค้างคืน และแบบมาเช้า-เย็นกลับ

“ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว” หมายถึง ข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว อันได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพทางการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และที่อยู่อาศัยปัจจุบัน

“เพศ” หมายถึง เพศชายหรือเพศหญิงของนักท่องเที่ยว

“อายุ” หมายถึง จำนวนอายุเต็มปีของนักท่องเที่ยว โดยนับวันเกิดครั้งสุดท้ายก่อนวันเก็บข้อมูล

“สถานภาพทางการศึกษา” หมายถึง ระดับการศึกษาที่สำเร็จสูงสุดในปัจจุบันของนักท่องเที่ยวที่ผ่านการรับรองจากรัฐบาล

“อาชีพ” หมายถึง ประเภทหรือชนิดงานหลักที่นักท่องเที่ยวทำอยู่และสามารถก่อให้เกิดรายได้

“รายได้ต่อเดือน” หมายถึง รายรับสุทธิจากการประกอบอาชีพของบุคคลต่อเดือน โดยรวม เงินเดือน เงินรายได้พิเศษ เงินช่วยเหลือต่างๆ ฯลฯ ก่อนหักภาษีเงินได้

“ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน” หมายถึง สถานที่ที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่เพื่อดำรงชีพหรืออยู่เป็นการถาวร ในจังหวัดหรือในเขตประเทศไทย

“รูปแบบและลักษณะการท่องเที่ยว” ได้แก่ ประเภทของกลุ่มนักท่องเที่ยว จำนวนวันพัก ประสพการณ์การท่องเที่ยวต่างๆ จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัด เพชรบุรี

การตรวจเอกสาร

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยแยกเป็น 8 ตอน คือ

1. แนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวความคิดเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว
3. วัดความสามารถในการรองรับ
4. อุทยานแห่งชาติและแนวทางการจัดการ
5. อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย
8. สมมุติฐานในการวิจัย

แนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของ ความคิดเห็น (Opinions)

เมื่อกล่าวถึงความหมายของความคิดเห็น ได้มีผู้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้หลายท่าน ซึ่งผู้ศึกษาวิจัยได้มีการค้นคว้ารวบรวมมานำเสนอต่อไปนี้

Hilgard (1962) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า คือ การพิจารณาตัดสิน หรือความเชื่อที่นำไปสู่การคาดคะเน หรือการแปลผลให้พฤติกรรมหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

Kolesnik (1970) กล่าวว่าความคิดเห็น เป็นการแปลความหมายหรือการลงความเห็นที่เกิดจากข้อเท็จจริง ซึ่งแต่ละบุคคลคิดว่าถูกต้อง แต่คนอื่น ๆ อาจไม่เห็นด้วยก็ได้

Morgan and King (1971) ได้กล่าวว่าความคิดเห็น เป็นการแสดงออกที่เกิดขึ้นจากทัศนคติในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการยอมรับ หรือต่อต้านสถานการณ์บางอย่าง ของบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีอาจบอกได้ว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่

Webster (1996) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า หมายถึงทัศนคติ การพิจารณา ตัดสินใจหรือการประเมินในใจเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (particular matter) ความคิดเห็นจึงเป็นความรู้สึกในใจ และถ้าความคิดเห็นนั้นถูกยึดถืออย่างมั่นคงก็จะกลายเป็นความ เชื่อมั่น (conviction) ส่วนทัศนคติ (view) เป็นความคิดเห็นที่ถูกต่อเติมด้วยความอคติ (bias) ไม่มากนัก

สงวนและคณะ (2522) ให้คำจำกัดความว่า ความคิดเห็น คือ การแสดงออก ซึ่งวิจาร์ณญาณ ที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะความคิดเห็นมีความหมายที่แคบกว่าเจตคติ เพราะความคิดของ บุคคลเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริง และเจตคติ (attitude) ของบุคคล ในขณะที่เจตคติแสดงถึง สภาพความรู้สึกทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความคิดเห็นจะเป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ

ราชบัณฑิตยสถาน (2532) ได้บัญญัติคำว่าความคิดเห็นตรงกับคำว่า Opinion ใน ภาษาอังกฤษว่า หมายถึง 1) ข้อพิจารณาจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบกันถึงแม้จะไม่ได้อาศัย หลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม 2) ทศนะหรือประมาณการเกี่ยวกับเนื้อหาหรือประเด็นใด ประเด็นหนึ่ง 3) คำแถลงที่ยอมรับนับถือกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมาขอปรึกษา คำว่าความคิดเห็นมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่าเจตคติ

นพมาศ (2542) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งที่มนุษย์ได้แสดงออกมาโดยการพูด หรือการเขียนมนุษย์นั้นจะพูดจากใจจริง พูดตามสังคม หรือพูดเพื่อเอาใจผู้ฟังก็ตาม แต่เมื่อพูดหรือ เขียนออกไปแล้วก็ทำให้เกิดผลได้ คนส่วนใหญ่มักถือว่าสิ่งที่มนุษย์แสดงออกมานั้นเป็นสิ่งที่ สะท้อนถึงความในใจ

ศรีสุรางค์ และคณะ (2542) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะของมนุษย์ และมีรูปแบบที่ซับซ้อน เป็นผลมาจากกระบวนการทางสมองจะเกี่ยวข้องกับ ประสบการณ์ในอดีต

จากความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นดังกล่าว สรุปได้ว่าความคิดเห็นเป็น การแสดงออกทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการพูดหรือการเขียน ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง และการแสดงออกขึ้นอยู่กับ ภูมิหลังทางสังคม ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น

ดังนั้น ความคิดเห็นจึงหมายถึงความรู้สึกรู้สึกของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือการแสดงออกซึ่ง วิจารณ์ญานที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นเรื่องของจิตใจ และเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริง

ความสำคัญของความคิดเห็น

การสำรวจความคิดเห็น เป็นการศึกษารูสึกของบุคคล หรือกลุ่มคน ที่มีต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่งแต่ละคนจะแสดงความเชื่อ ความรู้สึกใดๆ ออกมาโดยการพูด การเขียน เป็นต้น การสำรวจ ความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่างๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบาย หรือการ เปลี่ยนแปลงระบบงานรวมทั้งในการฝึกหัดการทำงานด้วยเพราะจะทำให้การทำงานต่างๆ เป็นไป ด้วยความเรียบร้อย และเป็นไปด้วยความพอใจของผู้ร่วมงาน

Foster (1971) กล่าวว่า ความคิดเห็นเกิดจากประสบการณ์ตรงและประสบการณ์อ้อมที่ บุคคล หมู่คณะ หรือเรื่องราวต่างๆ โดยความคิดเห็นที่ถือว่าเป็นประสบการณ์ตรงเกิดจากการที่ได้ พบเห็นคุ้นเคย การพบปะโดยตรง ส่วนประสบการณ์ทางอ้อมเกิดจากการได้ยินได้ฟัง เห็นจากรูป ถ่าย หรือจากการอ่านหนังสือโดยไม่ได้เห็นของจริง รวมทั้งเกิดจากระบบค่านิยมและการตัดสินใจ ด้วยค่านิยม เพราะเห็นว่าคนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินใจไม่เหมือนกันจึงมีความคิดเห็นต่อ สิ่งเดียวกันที่แตกต่างกัน

Best (1986) กล่าวว่า ในการศึกษาถึงความคิดเห็นต่างๆ ส่วนมากจะใช้วิธีแบบวิจัยตลาด ได้แก่ การซักถาม สอบถาม บันทึกไว้และรวบรวมไว้เป็นข้อมูล ซึ่ง Best ได้เสนอแนะว่า วิธีที่ง่าย ที่สุดในการที่จะบอกถึงความคิดเห็นก็คือ การแสดงให้เห็นถึงจำนวนร้อยละของคำตอบในแต่ละ ข้อความ เพราะจะทำให้เห็นว่า ความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะเช่นไร และจำได้สามารถทำตาม ข้อคิดเห็นเหล่านั้นได้หรือไม่ในการวางแผนนโยบายใดๆ ก็ตาม ความคิดเห็นที่วัดออกมาจะทำให้ ผู้บริหารเห็นสมควรหรือไม่ ในอันที่จะดำเนินนโยบายหรือล้มเลิกไป

ประเภทของความคิดเห็น

Remmers and Rummel (1965) กล่าวว่า ความคิดเห็น มี 2 ประเภท คือ

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด-เชิงลบสุด เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางบวกที่สุด ได้แก่ ความรัก จนหลงบูชา ทิศทางลบที่สุด ได้แก่ รังเกียจมาก ความคิดเห็นนี้รุนแรงเปลี่ยนแปลงได้ยาก
2. ความคิดเห็นจากความรู้อย่างเข้าใจ การมีความคิดยึดติดกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบยอมรับ ความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี ไม่ชอบ รังเกียจ ไม่เห็นด้วย

สุชา (2524) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ ซึ่งนักจิตวิทยาสังคมได้แบ่งทัศนคติออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ทัศนคติทางบวก หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่พร้อมจะเข้าหาหรือเมื่อเกิดความรู้สึกชอบหรือพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
2. ทัศนคติทางลบ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่พร้อมจะหลีกเลี่ยงหรือเมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบหรือไม่พอใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น

Foster (1971) ได้สรุปว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความคิดเห็น มี 2 ประเภท คือ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล หมู่คณะ เรื่องราวต่างๆ หรือสถานการณ์ความคิดเห็นเกิดในตัวบุคคลจากการได้พบเห็น ค้นคว้า อาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์โดยตรงและการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปถ่ายหรืออ่านจากหนังสือ โดยไม่ได้พบเห็นข้อเท็จจริง ถือว่าเป็นประสบการณ์ทางอ้อม

2. ระบบค่านิยมและการตัดสินค่านิยม เนื่องจากกลุ่มชนมีค่านิยมและการตัดสินค่านิยมไม่เหมือนกัน แต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกัน

Oskamp (1977) ได้สรุปถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความคิดเห็นไว้ ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านพันธุกรรมหรือสรีระ เกี่ยวกับอวัยวะต่างๆ ของบุคคลที่ใช้รับรู้หรือความผิดปกติของอวัยวะความบกพร่องของอวัยวะ ซึ่งมีผลต่อความคิดเห็นดีหรือไม่ดีของบุคคลภายนอก

2. ประสบการณ์ตรงของบุคคล คือ บุคคลได้พบเห็นหรือประสบการณ์ของตนเองจะก่อให้เกิดความฝังใจ และเกิดความคิดเห็นต่อประสบการณ์ที่ได้พบแตกต่างกัน

3. อิทธิพลของผู้ปกครอง ผู้ปกครองเมื่อได้อยู่ใกล้ชิดกับเด็ก เด็กจะเกิดการเรียนรู้และได้รับข้อมูลและประสบการณ์จากผู้ใหญ่ ทำให้เกิดอิทธิพลต่อพฤติกรรมและความคิดเห็นของเด็ก

4. เจตคติและความคิดเห็นของกลุ่ม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือเจตคติของแต่ละบุคคล เนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนในโรงเรียน กลุ่มอ้างอิงต่างๆ ซึ่งทำให้เกิดความคล้อยตามเป็นไปตามกลุ่มได้

5. สื่อมวลชน คือ สื่อต่างๆ ที่บุคคลได้รับ สื่อต่างๆ เหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ จะมีผลทำให้บุคคลมีความคิดเห็นมีความรู้สึกต่างๆ เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อ

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความคิดเห็นมีหลายประการทั้งด้านพันธุกรรม ประสบการณ์ ครอบครัว สื่อ หรือค่านิยม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้บุคคลมีการรับรู้และแสดงออกทางความคิดเห็นต่างๆ คล้อยตามสิ่งที่ตนเองได้รับรู้มาได้

วิธีการวัดความคิดเห็น

วิธีการวัดความคิดเห็น โดยทั่วไปจะต้องมีสิ่งประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่จะถูกวัด สิ่งเร้า และมีการตอบสนอง โดยมากจะเน้นการใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็น จะต้องระบุให้ผู้ตอบตอบว่า เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย กับข้อความที่กำหนดให้ โดยการแบ่งน้ำหนักของความ

คิดเห็นเป็น 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ส่วนการให้คะแนนจะขึ้นอยู่กับใจความว่าเป็นปฏิฐาน หรือ ปฏิเสธ (วิเชียร, 2524)

พรเพ็ญ (2531) ได้กล่าวถึงวิธีวัดความคิดเห็นมีอยู่ด้วยกัน 4 วิธี ได้แก่

1. วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone's method) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาณ แล้วทำการเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิดเห็น ทศนคติไปในทางเดียวกัน เปรียบเสมือนว่าเป็น Scale ที่มีช่วงห่างเท่าๆ กัน (equal-appearing intervals)
2. วิธีของกัตต์แมน (Guttman's scale) เป็นวิธีการวัดทัศนคติและความคิดเห็นที่เป็นไปในแนวเดียวกัน และสามารถจัดอันดับข้อความทัศนคติสูงต่ำที่เปรียบเทียบซึ่งกันและกันได้ โดยเปรียบเทียบจากอันดับต่ำสุดถึงสูงสุดได้ และแสดงถึงการสะสมของข้อแสดงความคิดเห็น
3. วิธีจำแนกแบบ S-D Scale (Semantic differential scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติและความคิดเห็น โดยอาศัยคู่คำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม (bipolar-adjective) เช่น “ดี” ตรงกันข้ามกับ “เลว” “ขยัน” ตรงกันข้ามกับ “ขี้เกียจ” เป็นต้น
4. วิธีของลิเคิร์ต (Likert's method) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดทัศนคติและความคิดเห็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากจะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางที่ชื่นชอบหรือไม่ชื่นชอบ โดยสามารถจัดอันดับของความชื่นชอบหรือไม่ชื่นชอบจากคำตอบที่มีให้เลือก 5 คำตอบ และให้คะแนน 5, 4, 3, 2, 1 หรือ +2, +1, 0, -1, -2 ตามลำดับ

แนวความคิดเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

นิยามนักท่องเที่ยว

Smith (1989) กล่าวว่า นักท่องเที่ยว คือ ผู้ที่มีเวลาว่างชั่วคราว และเดินทางด้วยความสมัครใจไปยังสถานที่ที่มีภูมิภานาด้วยวัตถุประสงค์ เพื่อแสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่

Krzysztof (1994) กล่าวว่า นักท่องเที่ยว คือ บุคคลซึ่งเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ด้วยเหตุผลอันไม่เกี่ยวกับหน้าที่การงาน

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) ให้คำนิยามว่า นักท่องเที่ยว (tourist) คือ บุคคลที่เดินทางจากถิ่นพำนักของตนเองไปยังสถานที่แห่งอื่น โดยมีวัตถุประสงค์ที่ไม่ใช่การไปทำงานประจำหรือการศึกษา และไม่ใช่คนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่นั้น ผู้เดินทางนี้จะต้องพักค้างแรมอย่างน้อย 1 คืน (แต่ไม่เกิน 90 วัน) วัตถุประสงค์ของการเดินทางอาจจะเพื่อใช้เวลาว่าง (นันทนาการ การพักผ่อนวันหยุด การรักษาสุขภาพ การศึกษาเรียนรู้ การศาสนา และการกีฬา) ธุรกิจ เยี่ยมญาติ การปฏิบัติหน้าที่ การประชุม เป็นต้น ซึ่งคำนิยามที่ใช้กันอยู่ในประเทศไทยให้เรียกทั้งหมดนี้มา ผู้มาเยือน (visitor) แต่เรียกเฉพาะผู้ที่มีการพักค้างแรมอย่างน้อย 1 คืนว่า นักท่องเที่ยว ส่วนผู้ที่ไม่พักค้างแรม เรียกว่านักทัศนจร (excursionist) อย่างไรก็ตาม การกล่าวถึงนักท่องเที่ยว โดยทั่วไปยังคงหมายถึงทั้งสองกลุ่ม หรือผู้มาเยือนอยู่เสมอ

วิจิต (2545) กล่าวว่า นักท่องเที่ยว คือ บุคคลที่เดินทางจากท้องที่ที่อยู่อาศัยประจำของตนเอง ไปยังท้องที่อื่นชั่วคราวด้วยความสมัครใจ และด้วยวัตถุประสงค์ อันมิใช่เพื่อประกอบอาชีพ หรือหารายได้ และหมายรวมถึงผู้ใช้บริการ หรือความสะดวกจากผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว โดยเสียค่าบริการ

โดยสรุป นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มคนที่เดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เพื่อประกอบกิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ ทัศนศึกษา และแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ส่วนประกอบของกลุ่มนักท่องเที่ยว

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) ได้จัดกลุ่มนักท่องเที่ยว ซึ่งพิจารณาส่วนประกอบด้านต่าง ๆ ดังนี้

ที่มา

1. ท้องถิ่น นักท่องเที่ยวที่มีที่อยู่อาศัยในบริเวณอุทยานแห่งชาติ
2. ชาวไทย นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจากภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย
3. ชาวต่างประเทศ

ขนาด

1. เอกเทศ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาตนเองเป็นส่วนตัว
2. กลุ่มเอกเทศขนาดเล็ก กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวกันเองมีจำนวนคนในกลุ่มน้อย

3. กลุ่มทัวร์เล็ก กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นคณะจัดการท่องเที่ยวโดยมีขนาดเล็ก

รูปแบบ

1. ไป-กลับ (นักท่องเที่ยว) นักท่องเที่ยวที่ไม่นอนค้างพักแรม
2. พักค้างแรม นักท่องเที่ยวที่มีการพักค้างแรม เช่น พักบ้านพักอุทยาน

อาชีพ

1. นักเรียน/นักศึกษา
2. ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
3. นักธุรกิจ/ประกอบกิจกรรมส่วนตัว
4. รับจ้างทั่วไป/ลูกจ้าง/เกษตรกร
5. ว่างาน/แม่บ้าน

กลุ่มตลาด

1. จำแนกตามระดับรายได้ ระดับรายได้แบ่งตามเกณฑ์ที่เหมาะสม
2. จำแนกตามระดับการใช้บริการ (ค่าบริการ) การให้บริการมากน้อยแล้วแต่กิจกรรมที่ทำ

กลุ่มเฉพาะตามความสนใจ

1. กลุ่มคุณก เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวนิยมมากในการท่องเที่ยวอุทยาน
2. กลุ่มนิคมไพร เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวนิยมมาก เช่นการ
3. เดินป่า เดินศึกษาธรรมชาติ
4. กลุ่มตกปลา เป็นกิจกรรมที่สร้างความเข้าใจให้นักท่องเที่ยว ที่เป็นคนหนุ่มสาวเป็น
อย่างมาก
5. กลุ่มดูผีเสื้อ เป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวทั่วไปทั้งที่ สูงอายุ และเป็นหนุ่มสาว เช่น
อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก

กลุ่มพฤติกรรมและกิจกรรม

1. ทักษะศึกษา เป็นการท่องเที่ยวเพื่อเป็นประโยชน์ทางการศึกษาเป็นหลักโดยการนำ
ของครูหรืออาจารย์ที่นำนักเรียน, นักศึกษามาศึกษาหาความรู้
2. ประกอบธุรกิจ/ประชุมสัมมนา เป็นกิจกรรมที่หน่วยงานจัดขึ้น
3. พักผ่อนแบบสงบ เป็นการพักผ่อนที่ใช้กำลังน้อย เช่น การนั่งสมาธิ
4. เดินป่า ปีนเขา เป็นกิจกรรมที่ใช้กำลังมากและสร้างความตื่นเต้นสูงเหมาะสำหรับผู้ใหญ่

วัตถุประสงค์

1. ท่องเที่ยว เป็นการหาความสุขในการเดินทางเพื่อความสบายใจ

2. พักผ่อน พักฟื้น เป็นการผ่อนคลายในกิจการต่าง ๆ หรือการพักหลังจากประสบอุบัติเหตุ
3. ท่องเที่ยงแบบผจญภัย เช่น การเดินป่า
4. เล่นกีฬา
5. ศึกษาหาความรู้ เช่น การดูพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์
6. บันเทิง เช่น การเข้าค่ายพักแรม
7. เพื่อกิจกรรมเฉพาะอย่าง เช่น การอบรมหรือการประชุม

ในการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน อาทิ การท่องเที่ยวทัศนศึกษา การท่องเที่ยวเชิงประชุมสัมมนาและการฝึกอบรม การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ การท่องเที่ยวป่าเขา การท่องเที่ยวแม่น้ำลำคลอง การท่องเที่ยวชายทะเลเกาะแก่ง การท่องเที่ยวแหล่งโบราณสถานและโบราณคดี การท่องเที่ยววัฒนธรรมและชุมชน การท่องเที่ยวเพื่อการแสวงบุญ การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการ การท่องเที่ยวบันเทิงเริงรมย์ เป็นต้น รูปแบบการท่องเที่ยวแต่ละแบบมักกำหนดขึ้นตามกิจกรรมและสถานที่ที่ไปเยือน

แหล่งท่องเที่ยว

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) ได้แบ่งแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมีลักษณะเด่นแปลกตามีคุณค่าต่อการเข้าไปพักผ่อนใจหรือแสวงหาความรู้ประกอบด้วย

- 1.1 ภูเขา น้ำตก ถ้ำ ลำธาร มีคุณค่าด้านความงาม เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น
- 1.2 ทะเล หาดทราย หาดหิน ทะเลสาบ ทรัพยากรที่สร้างขึ้นใหม่ได้ตามกระบวนการธรรมชาติ

1.3 เกาะแก่ง เป็นโครงสร้างธรรมชาติที่ดีหายากหรือเป็นทัศนียภาพที่สวยงาม

1.4 น้ำพุร้อน บ่อน้ำร้อน บ่อแร่ โครงสร้างธรรมชาติที่แปลกตามีความพิเศษเฉพาะ
แหล่ง

1.5 เขตสงวนพันธุ์สัตว์ สวนสัตว์เปิด เป็นแหล่งรวบรวมสัตว์เพื่อการศึกษาและความ
เพลิดเพลิน

1.6 อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนรุกขชาติ เป็นห้องปฏิบัติการเรียนรู้

1.7 เขื่อน อ่างเก็บน้ำ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่นั้น ๆ

1.8 แหล่งน้ำจืด เป็นแหล่งศึกษาทางด้านพืชและสัตว์

1.9 ปะการัง และธรรมชาติใต้ทะเล เป็นพิพิธภัณฑ์ตามธรรมชาติเพื่อการศึกษาค้นคว้า

2. แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์โบราณวัตถุสถานและศาสนา ประกอบด้วย

2.1 วัด เป็นสถานที่ซึ่งรวบรวมความสำคัญทางศาสนา มีอยู่ทั่วทุกพื้นที่ของประเทศ
และสามารถท่องเที่ยวไปด้วยกับเป็นหมู่คณะ เช่น วัดพระแก้ว

2.2 อุทยานประวัติศาสตร์ รวบรวมไว้ซึ่งความสำคัญทางธรรมชาติในอดีต

2.3 ชุมชนโบราณ เป็นแหล่งที่ชุมชนเคยอาศัยและดำรงชีวิตอยู่ในอดีต มีการอาศัยอยู่
ของชุมชนในอดีต

2.4 พิพิธภัณฑ์ รวบรวมไว้ซึ่งของสำคัญและมีประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าทาง
วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ หรือ โบราณคดี

2.5 ศาสนสถาน เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์หรือที่เคารพบูชา

2.6 กำแพงเมือง คูเมือง เป็นแหล่งสำคัญทางประวัติศาสตร์ชาติแต่โบราณซึ่งส่วนใหญ่จะมีอายุที่เก่าแก่มากรควรแก่การศึกษาทางประวัติศาสตร์

2.7 อนุสาวรีย์ หากขาดซึ่งโบราณนั้น ๆ ไปจะเป็นการสูญเสียอย่างใหญ่หลวงเนื่องจากโบราณสถานนั้น ๆ เป็นเอกลักษณ์ของชาติ

3. แหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม ประกอบด้วย

3.1 งานประเพณี เช่น งานวันมาฆบูชา งานวันออกพรรษา การขึ้นเดือนสิบในภาคใต้ งานแข่งโพนลากพระในภาคใต้

3.2 ชีวิตและความเป็นอยู่ วิถีชีวิต เช่น การท่องเที่ยวในชุมชนโบราณ การท่องเที่ยวแบบวิถีไทย

3.3 ศูนย์วัฒนธรรม การแสดงต่าง ๆ ที่เป็นที่น่าสนใจและสวยงาม

3.4 สินค้าพื้นเมืองและแหล่งผลิตหัตถกรรมพื้นเมือง แหล่งผลิตของชุมชนชนบท

3.5 ไร่ นา พืช ผัก ผลไม้ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นแหล่งศึกษาทางธรรมชาติที่เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวที่อยู่ในเมืองหลวงที่ชอบธรรมชาติ

3.6 เหมือง

3.7 แหล่งซื้อของ เช่น ศูนย์การค้า

3.8 แหล่งบันเทิง

3.9 โรงละคร โรงภาพยนตร์ สถานที่จัดการแสดงทางวัฒนธรรมและการละเล่นอื่นๆ ในท้องถิ่น

3.10 โรงงานอุตสาหกรรม เช่น โรงงานกระดาษ ที่กระบวนการผลิตที่ปฏิบัติหลาย
ขั้นตอน

3.11 บริเวณเมืองที่ทันสมัย เช่น กรุงเทพฯ

4. กีฬาและบันเทิง ประกอบด้วย

4.1 กีฬาทางบก เช่น ฟุตบอล

4.2 กีฬาทางน้ำ เช่น แข่งเรือ

4.3 แหล่งบันเทิงยามราตรี เช่น

4.4 สวนสนุก สวนน้ำ เช่น แคนเนรมิต

สิ่งแวดล้อมของระบบท่องเที่ยว

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) ระบุว่าสิ่งแวดล้อมของระบบการท่องเที่ยว ได้แก่

1. โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ

1.1 ระบบการสื่อสารและคมนาคม เช่น โทรศัพท์

1.2 ระบบประปา เช่น แม่น้ำ ลำคลอง

1.3 ระบบไฟฟ้า ช่วยในการเพิ่มแสงสว่าง

2. ภูมิประเทศและธรณีสถาน

2.1 ภูมิประเทศและธรณีสถาน

2.2 ภูมิอากาศ

2.3 ทรัพยากรพืช-สัตว์

2.4 สภาพสิ่งแวดล้อม

3. สภาพเศรษฐกิจและการลงทุน

3.1 เศรษฐกิจมหภาค

3.2 เศรษฐกิจจุลภาค

3.3 ระบบการค้าและการลงทุน

4. สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม

4.1 ประชากร

4.2 เชื้อชาติ ศาสนา และภาษา เช่น ไทยพุทธ ไทยมุสลิม

4.3 ประวัติศาสตร์ของพื้นที่

4.4 ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม การบวช การถือศีลบวช

5. กฎหมายและองค์กร

5.1 กฎหมายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

5.2 กฎหมายและองค์กรด้านสิ่งแวดล้อม

5.3 กฎหมายและองค์กรด้านการบริการ

พฤติกรรมการท่องเที่ยว

ไพบูลย์ (2537) กล่าวว่า พฤติกรรม คือ อากัปกิริยาทั้งหมดของบุคคล ทั้งที่เราสามารถสังเกตได้ด้วยประสาทสัมผัสโดยตรง หรือโดยอ้อม และทั้งรู้ตัว หรือไม่รู้ตัว เช่น การเดิน นั่ง นอน ยืน โกรธ เกลียด รัก คิด และฝัน

กรรณิกา (2547) กล่าวว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยว คือ การกระทำ หรือการปฏิบัติของนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง การท่องเที่ยว ซึ่งเป็นทั้งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายใน และภายนอก หรือเป็นพฤติกรรมด้านความรู้ พฤติกรรมด้านความคิด ค่านิยม ความรู้สึก และพฤติกรรมด้านการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

โดยสรุป พฤติกรรมการท่องเที่ยว เป็นการแสดงออกหรือการกระทำที่นักท่องเที่ยวปฏิบัติ ขณะไปเยือนสถานที่ท่องเที่ยว เช่น การเดินศึกษาธรรมชาติ การถ่ายรูป การนั่งเล่น การตั้งแคมป์ การพักผ่อน โดยจะต้องเข้าใจถึงลักษณะของพฤติกรรม

การวัดพฤติกรรม

สมจิตต์ (2534) ได้กล่าวถึงการวัดพฤติกรรม มี 2 วิธี คือ

1. การศึกษาพฤติกรรมโดยตรง อาจทำได้ 2 วิธี

1.1 การสังเกตแบบให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว เช่น ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในห้องเรียน โดยบอกให้นักเรียนในชั้นทราบว่าครูสังเกตดู การสังเกตแบบนี้บุคคลบางคนอาจไม่แสดงพฤติกรรมที่แท้จริงของตนออกมา

1.2 การสังเกตแบบธรรมชาติ คือการที่บุคคลผู้ตอบการสังเกตพฤติกรรมไม่ได้กระทำตนเป็นที่รบกวนพฤติกรรมของบุคคลที่สังเกต ผู้ถูกสังเกตไม่ทราบว่าถูกสังเกต การสังเกตแบบนี้ได้พฤติกรรมที่แท้จริงมาก

2. การศึกษาพฤติกรรมโดยอ้อม แบ่งออกได้ 4 วิธี คือ

2.1 การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่บุคคลหนึ่งต้องการซักถามข้อมูลจากบุคคล หรือกลุ่มของบุคคล โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ การสัมภาษณ์โดยตรง และการสัมภาษณ์โดยอ้อม

2.2 การใช้แบบสอบถาม เหมาะสำหรับศึกษาพฤติกรรมของบุคคลเป็นจำนวนมากโดยบุคคลเหล่านี้อาจอยู่ห่างไกลกระจัดกระจายมาก หรือพฤติกรรมที่ต้องการทราบ เป็นเรื่องที่ผ่านมาแล้ว ผู้ศึกษามาสามารถจะย้อนไปดูพฤติกรรมนั้นได้ ในบางกรณีผู้ศึกษามีความต้องการที่จะทราบถึงแนวโน้มของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในอนาคต การศึกษาพฤติกรรมโดยวิธีนี้ ผู้ศึกษาสามารถที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ปกปิด หรือพฤติกรรมต่างๆ ที่ยอมแสดงให้บุคคลอื่นทราบได้โดยวิธีอื่น และสามารถที่จะให้ข้อมูลในเวลาใดก็ได้ โดยผู้ถูกศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้

2.3 การทดลอง เป็นการศึกษาโดยผู้ศึกษาจะอยู่ในสภาพการควบคุมตามที่ผู้ศึกษาต้องการ โดยสภาพแท้จริงแล้วการควบคุมจะทำได้ในห้องปฏิบัติการ แต่ในชุมชนการศึกษา พฤติกรรมของชุมชน โดยการควบคุมตัวแปรต่างๆ คงเป็นไปได้้น้อยมาก การทดลองในห้องปฏิบัติการนั้นจะให้ข้อมูลมีขีดจำกัด ซึ่งบางครั้งอาจนำไปใช้ในสภาพความเป็นจริงได้ไม่เสมอไป

2.4 การบันทึก เป็นวิธีการให้บุคคลแต่ละคนได้บันทึกพฤติกรรมของตน ซึ่งจะออกมาในรูปแบบที่ประจำวัน หรือการศึกษาพฤติกรรมแต่ละประเภทก็ได้ เช่น พฤติกรรมการกิน การเรียน การทำงานร่วมกับผู้อื่น

ขีดความสามารถในการรองรับ

ความหมายและแนวความคิด

ภราเดช (2525) ระบุว่า ผลกระทบต่อการท่องเที่ยว สองประการ คือ ประการแรก ผลกระทบต่อภาพพจน์ของการท่องเที่ยวคือการลดลงในด้านคุณภาพที่ดึงดูดใจต่อนักท่องเที่ยว และประการที่สอง ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมคือการทำงานสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสังคม ดังนั้น เมื่อธุรกิจการท่องเที่ยวเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงจำเป็นต้อง มีการควบคุมนักท่องเที่ยวให้เหมาะสม ให้พอเหมาะที่จะไม่ให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมเร็วจนเกินไป โดยมุ่งเน้นถึงขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity) ทางสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และจิตวิทยาเป็นหลัก ซึ่งหมายถึง การขยายตัวอย่างรวดเร็วของสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับความรู้สึกรักของประชาชนที่มีต่อนักท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้ง่ายต่อการควบคุมคุณภาพ และทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยว

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2531) ได้กล่าวถึงความไม่แน่นอนของการวัดขีดความสามารถในการรองรับไว้ว่า ไม่สามารถที่จะระบุได้แน่นอนตายตัวเป็นเรื่องที่แปรเปลี่ยนไปตามชนิดของแหล่งท่องเที่ยว เวลา สถานที่ เช่น นักท่องเที่ยวที่เลือกไปเที่ยวตามชายหาดย่อมยอมรับความพลุกพล่านของผู้คนได้มากกว่านักท่องเที่ยวประเภทเดินป่า นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความสามารถในการจัดการ เช่น นโยบาย เทคโนโลยี งบประมาณ เป็นต้น เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นเนื่องจากปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น

นภวรรณ (2541) ให้ความหมายของขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งนันทนาการว่า หมายถึง ปริมาณนักท่องเที่ยว รูปแบบกิจกรรมนันทนาการ และระดับการพัฒนา สิ่งอำนวยความสะดวกที่แหล่งนันทนาการแต่ละแหล่งจะสามารถรองรับได้ โดยไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในระบบนิเวศของแหล่งนันทนาการ และประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวควรจะได้รับจากการไปเยือนแหล่งนันทนาการนั้น ๆ

องค์กรการท่องเที่ยวระดับโลก (World Tourism Organization [WTO], 1984) ได้ให้แนวคิดโดยกล่าวว่า ขีดความสามารถในการรองรับด้านการท่องเที่ยว นั้น เป็นจำนวนผู้คนที่สามารถอยู่ในทุกเวลาที่จะทำให้สิ่งแวดล้อมถูกทำลายน้อยที่สุด และนักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกได้อย่างเพียงพอสำหรับความต้องการที่เกิดขึ้น และจะต้องไม่กระทบกระเทือนต่อความจำเป็นพื้นฐาน รวมถึงความรู้สึกนึกคิดของประชาชนท้องถิ่น

Pearce and Kirk (1984) กล่าวว่า ความสามารถในการรับรองของสภาพแวดล้อม (environmental carrying capacity) จะพิจารณาได้จากระดับที่นักท่องเที่ยว หรือกิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจได้เริ่มทำให้สิ่งแวดล้อมลดคุณค่าลง เช่น การทิ้งขยะมูลฝอย การปล่อยน้ำเสียในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น และความสามารถในการรองรับทางกายภาพ (physical carrying capacity) คือ ระดับที่เริ่มมีการอึดตัวของสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ที่พัก ร้านอาหาร เป็นต้น

Sowman (1987) กล่าวถึงขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวว่าเป็นแนวคิดที่ประกอบด้วยหลักการของหลายสาขาวิชาทั้งด้านสังคม ด้านกายภาพ ชีวภาพ จะเห็นว่าลักษณะนั้นเป็นสาเหตุที่ทำให้การศึกษาเรื่องขีดความสามารถในการรองรับ ซับซ้อน ยุ่งยาก และแปรเปลี่ยนได้ง่าย อย่างไรก็ตาม Sowman ได้สรุปหลักการของขีดความสามารถในการรองรับเอาไว้ว่า ได้เริ่มมีมาตั้งแต่ พ.ศ.2480 แต่ในปัจจุบันก็ได้เปลี่ยนไปนัก โดยเฉพาะหลักการพื้นฐานที่ประกอบในแนวความคิด คือ การรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรเอาไว้ ในขณะที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้เพื่อนันทนาการได้อย่างมีคุณภาพสูง และในการรักษาความสมบูรณ์ของทรัพยากรย่อมหมายถึง ระดับ หรือขีดความสามารถควบคุมได้ตามธรรมชาติ จึงต้องใช้การประเมินคุณค่ามาใช้ในการพิจารณาตัดสินใจ

สำหรับขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่ด้านสิ่งแวดล้อมนั้น (IUCN/UNEP/WWF, 1991) ได้นิยามไว้ว่า เป็นสมรรถนะหรือความสามารถของสิ่งแวดล้อมที่จะสามารถรองรับการดำรงชีพของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพ ในขณะที่ยังสามารถรักษาสภาพการ

ผลิต การปรับตัว และการสร้างทดแทนขององค์ประกอบต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรืออีกนัยหนึ่ง ชีตความสามารถในการรองรับได้ของสิ่งแวดล้อมคือ ค่าสูงสุดของผลกระทบจากกิจกรรมของมนุษย์ที่สามารถยอมให้เกิดขึ้นได้โดยสิ่งแวดล้อมไม่เสื่อมโทรม

Ceballos-Lascurain (1996) กล่าวว่า ชีตความสามารถในการรองรับทางสิ่งแวดล้อม โดยทั่วไปหมายถึง ระดับของกิจกรรมมนุษย์ที่ฐานทรัพยากรหรือสิ่งแวดล้อมจะรองรับได้ โดยไม่ก่อให้เกิดการเสื่อมสภาพ ส่วนชีตความสามารถในการรองรับด้านการท่องเที่ยว หมายถึง ชีตความสามารถของสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการที่จะรองรับกิจกรรมนันทนาการ และการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งโดยทั่วไประบุออกมาในรูปของจำนวนสูงสุดของนักท่องเที่ยว และโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง

จากที่ได้มีการกล่าวถึงความหมายของชีตความสามารถในการรองรับไว้ต่าง ๆ กันนั้นทำให้ทราบได้ว่าชีตความสามารถในการรองรับได้นั้นเกี่ยวข้องกับ (1) การกำหนดความเหมาะสมหรือจำนวนสูงสุดของนักท่องเที่ยว และขนาดของการพัฒนาหรือการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้เพื่อการนันทนาการ (2) สภาวะแวดล้อมในพื้นที่หนึ่งหรือระบบนิเวศหนึ่ง (3) การรักษาความสมบูรณ์ของพื้นที่หนึ่งหรือระบบนิเวศหนึ่ง (4) การรักษาความรู้สึกนึกคิดของประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว ดังนั้นจากสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ สามารถสรุปได้ว่า ชีตความสามารถในการรองรับ หมายถึง การกำหนดปริมาณนักท่องเที่ยว และขนาดของการพัฒนาให้มีความเหมาะสมสมดุลที่จะไม่เกิดความเสียหายต่อสภาวะแวดล้อมในพื้นที่หนึ่งหรือระบบนิเวศหนึ่ง และไม่กระทบต่อความรู้สึกนึกคิดของประชาชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวด้วย

อุทยานแห่งชาติและแนวทางการจัดการ

ความหมายของอุทยานแห่งชาติ

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ระบุว่าอุทยานแห่งชาติ หมายถึง พื้นที่ดินทั่วไป และให้ความหมายรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำ น้ำ ทะเลสาบ เกาะและที่ชายทะเลที่ได้รับการกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ลักษณะที่ดินดังกล่าวเป็นที่ที่มีธรรมชาติที่น่าสนใจ และมีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคลใด ซึ่งมีใช้ทบทวงการเมือง ทั้งนี้การกำหนดดังกล่าวก็เพื่อให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติ เพื่อสงวนไว้เป็นแหล่งการศึกษา และความรื่นรมย์ของประชาชนสืบไป (จรรยา, 2535)

เสรี (2530) กล่าวว่าอุทยานแห่งชาติเป็นพื้นที่กว้างขวางประกอบด้วยทิวทัศน์ที่สวยงาม มีสิ่งที่น่าสนใจทางวิทยาศาสตร์ การศึกษาและด้านการท่องเที่ยว พักผ่อนหย่อนใจ เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของพืชหรือสัตว์ที่หายาก หรือ มีปรากฏการณ์ธรรมชาติเป็นที่น่าอัศจรรย์ หรือมีสิ่งที่น่าสนใจเป็นพิเศษทางวัฒนธรรม

International Union for Conservation of Nature and Natural Resources [IUCN] (1990) ได้กำหนดความหมายของอุทยานแห่งชาติว่า เป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ ซึ่งประกอบด้วยระบบนิเวศสำคัญที่เป็นตัวแทนของภูมิภาค ลักษณะเด่นตามธรรมชาติหรือทิวทัศน์งดงามเป็นแหล่งของพืชพันธุ์สัตว์ป่าธรณีสัณฐานและเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยที่มีคุณค่าด้านวิทยาศาสตร์ การศึกษาและนันทนาการ โดยไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิมและได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการอุทยานแห่งชาติว่า เพื่อคุ้มครองรักษาแหล่งธรรมชาติและทัศนียภาพที่มีความสำคัญระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ สำหรับการวิจัยประโยชน์ด้านวิทยาศาสตร์ การศึกษาและนันทนาการของมนุษย์ และเพื่อคงไว้ซึ่งความเป็นตัวแทนระบบนิเวศของภูมิภาค สังคมสิ่งมีชีวิตและทรัพยากรพันธุกรรม ตลอดจนชนิดพันธุ์ที่ใกล้จะสูญพันธุ์ ทั้งนี้เพื่อความมั่นคงและความหลากหลายทางนิเวศวิทยา

IUCN (1994) ได้สรุปความหมายของอุทยานแห่งชาติว่า เป็นพื้นที่ธรรมชาติทางบก และหรือทางทะเลที่ประกาศจัดตั้งขึ้นเพื่อ

1. คุ้มครองรักษาระบบนิเวศที่ปรากฏในพื้นที่เพื่อชนรุ่นปัจจุบันและอนาคต
2. ไม่ให้มีการใช้ประโยชน์หรืออนุญาตครอบครองที่เป็นอันตรายต่อระบบนิเวศ
3. เปิดโอกาสให้มีการใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า วิจัย นันทนาการและการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมท้องถิ่น

อุทยานแห่งชาติเป็นพื้นที่คุ้มครองที่รัฐ โดยกรมป่าไม้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 เพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เช่น พันธุ์ไม้ สัตว์ป่า ตลอดจนทิวทัศน์ ป่าและภูเขา ให้คงอยู่ในสภาพเดิมมิให้ถูกทำลาย หรือเปลี่ยนแปลงไป จึงจัดว่าเป็นพื้นที่ที่มีบทบาทสำคัญต่อการอนุรักษ์ระบบนิเวศต่าง ๆ เช่น การอนุรักษ์แหล่งต้นน้ำลำธาร ที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า หรือการอนุรักษ์พื้นที่แนวปะการัง หาดทรายเลน ป่าชายเลน และชายหาด นอกจากนี้อุทยานแห่งชาติยังเป็นแหล่งรวมทรัพยากรธรรมชาติที่อำนวยความสะดวกต่อเศรษฐกิจ และสังคมของ

ประเทศ เช่น เป็นแหล่งท่องเที่ยวและนันทนาการที่มีเอกลักษณ์เดิมตามธรรมชาติสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศทำให้เกิดการกระจายรายได้ และนำเงินตราเข้าสู่ประเทศ

แนวทางการจัดการอุทยานแห่งชาติ

คณะวนศาสตร์ (2534) ได้สรุปวัตถุประสงค์ในการจัดการอุทยานแห่งชาติ ตามเจตนารมณ์และเหตุผลในการประกาศพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ที่ว่า “เพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เช่น พันธุ์ไม้ สัตว์ป่า ของป่า ตลอดจนทิวทัศน์ และภูเขาให้คงในสภาพธรรมชาติเดิม ไม่ให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลง เพื่ออำนวยประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่รัฐบาลและประชาชนสืบไป” ดังต่อไปนี้

1. เพื่อคุ้มครองและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ถิ่นกำเนิดของทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนทรัพยากรทั้งหมด ที่มีอยู่ในอุทยานแห่งชาตินั้น
2. เพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยทางวิทยาศาสตร์
3. เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ นันทนาการ และการท่องเที่ยว

การจัดการอุทยานแห่งชาติในประเทศไทย ในปัจจุบันไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์เพราะมีสาเหตุคือ

1. การบุกรุกพื้นที่โดยประชาชน
2. การล่าสัตว์
3. การจับสัตว์เพื่อการค้า
4. แนวเขตอุทยานแห่งชาติไม่ชัดเจนแน่นอน
5. การขาดแคลนงบประมาณ และบุคลากรที่มีความสามารถ
6. ความขัดแย้งเรื่องการใช้ที่ดิน
7. ขาดแคลนการจัดการที่แน่นอน
8. ขาดแคลนการวิจัยภายในพื้นที่

ซึ่งปัญหาที่สำคัญคือ การบุกรุกพื้นที่จากประชาชนและเกิดความขัดแย้งเรื่องการใช้ที่ดิน ปัญหาที่เกิดขึ้น จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อมนุษย์ และระบบนิเวศที่เกี่ยวข้อง (สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ, 2539)

ดร.ชนิและสุรเชษฐ์ (2539) ได้กล่าวถึงการจัดการอุทยานแห่งชาติว่าจำเป็นจะต้องยึดปรัชญาของการอนุรักษ์ไว้ซึ่งธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นองค์ประกอบหลักของพื้นที่ให้คงอยู่อย่างไม่เสื่อมสลาย และสามารถเอื้ออำนวยประโยชน์แก่สาธารณชนในเรื่องต่าง ๆ เช่น การนันทนาการ การท่องเที่ยว การศึกษา การวิจัย การพัฒนาชนบทได้ตลอดไป และได้กล่าวถึงมาตรการหรือวิธีการในการจัดการและการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติ ไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การวางแผนการจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

มาตรการหรือกิจกรรมเบื้องต้นของการดำเนินงานเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ ไม่ว่าจะเป็นขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบเพื่อที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ และการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ อย่างมีระบบ ทั้งโดยคำนึงถึงศักยภาพ และข้อจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ รวมทั้งรูปแบบการใช้ประโยชน์ และความต้องการของประชาชนโดยรวม

ปกติการวางแผนการจัดการมักจะดำเนินการในระดับพื้นที่ โดยผลลัพธ์ที่ได้จากการวางแผน ก็คือแผนงาน(plan) ซึ่งอาจเรียกว่าแผนแม่บท (master plan) หรือแผนการจัดการ (management plan) โดยแผนนี้มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับหลายประการที่สำคัญคือ เป็นตัวนำทางสำหรับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ตั้งแต่เรื่องการจัดการและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก การดูแลความปลอดภัยแก่ผู้เข้ามาใช้ประโยชน์ ไปจนถึงการอนุรักษ์ และการบำรุงรักษาทรัพยากร เป็นเครื่องมือสื่อสารกับผู้บริหารและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นเครื่องมือในการของบประมาณและหารายได้มาสนับสนุนการดำเนินงาน เป็นต้น ซึ่งสาระสำคัญในแผนการจัดการ และอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติมีดังต่อไปนี้

1.1 การดูแลรักษาทรัพยากร ในแผนการจัดการจะต้องมีเนื้อหาครอบคลุมไปถึงการป้องกันและรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งยุทธวิธีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ตลอดจนการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เช่น เกี่ยวกับการพังทลายของดินตามไหล่เขา การบุกรุกแผ้วถางป่า การลักลอบล่าสัตว์ป่า การซ่อมแซมทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรม

ตลอดจนปัญหา ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากผู้ใช้ประโยชน์และจากพฤติกรรมทำลายของนัก
นันทนาการในรูปแบบต่าง ๆ กัน เป็นต้น

1.2 นันทนาการและสื่อความหมาย ในแผนการจัดการจะต้องมีเนื้อหาครอบคลุมไปถึง
การจัดการเกี่ยวกับการนันทนาการ และโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติในพื้นที่ ซึ่งจะต้องระบุ
ถึงแหล่งท่องเที่ยว และวิธีการในการบำรุงรักษาพื้นที่ไม่ให้เสื่อมโทรม ตลอดจนควบคุมไม่ให้การ
ท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อนิเวศป่าไม้ และสัตว์ป่าตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
นอกจากนั้น ยังจำเป็นต้องระบุตัวโปรแกรมสื่อความหมายที่ควรจะทำ และให้บริการแก่
นักท่องเที่ยว เพื่อให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และความเพลิดเพลินทั้งยังเป็นการสร้างจิตสำนึกด้าน
การอนุรักษ์อีกด้วย

1.3 การบำรุงรักษา และฟื้นฟูทรัพยากร เมื่อมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและเปิด
โอกาสให้ประชาชนเข้ามาใช้ประโยชน์อุทยานแห่งชาติ ผลที่ตามมาคือ การชำรุดทรุดโทรมของ
ทรัพยากรต่างๆ เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงบุคลากร และงบประมาณที่เหมาะสม นอกจากนี้ จะต้องระบุถึง
ผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้น จากการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยว และแนวทาง
ในการบำรุงรักษา หรือฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิมด้วย

1.4 การอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติ และการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมชุมชนท้องถิ่น เนื่องจาก
อุทยานแห่งชาติ ไม่ได้ตั้งอยู่โดดเดี่ยว แต่แวดล้อมด้วยชุมชนต่างๆ ทั้งที่อยู่โดยรอบอุทยานแห่งชาติ
และภายในเขตอุทยานแห่งชาติเอง ตลอดจนหน่วยงานในพื้นที่ที่มีผลโดยตรงต่อการดำเนินงาน
ด้านการจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมี
จะต้องมีแนวทางในการประสานประโยชน์ และความร่วมมือระหว่างหน่วยงานดังกล่าว และ
ประชาชนในท้องถิ่น สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ ทำอย่างไรถึงจะได้รับความร่วมมือจากประชาชนและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งวิธีดำเนินการจัดการพื้นที่อุทยาน
แห่งชาติให้เอื้ออำนวยประโยชน์ และพัฒนาเศรษฐกิจ ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน
และคนท้องถิ่นเพื่อประชาชนท้องถิ่น และให้เห็นประโยชน์ของการมีอุทยานแห่งชาติและช่วยกัน
อนุรักษ์ไว้

1.5 การจัดการด้านบริหารและบุคลากร สำคัญของแผนงานย่อยเพื่อวางแนวทาง
ในการกำหนดบุคลากรตลอดจนหน้าที่ความรับผิดชอบ คุรุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้างต่างๆ และงบประมาณ

ในการดำเนินงานด้านการจัดการอุทยานแห่งชาติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 การกำหนดความสำคัญก่อนหลัง เนื่องจากการดำเนินงานหรือกิจกรรมการจัดการพื้นที่นั้นหนาแน่นครอบคลุมถึงสิ่งต่าง ๆ มากมาย ดังนั้นแผนงานที่จัดขึ้นต้องมีการกำหนดความจำเป็นก่อนหลังว่ากิจกรรมใดบ้างที่สำคัญมากก็ควรดำเนินการก่อน และอะไรบ้างที่สำคัญรองลงมา ก็ควรดำเนินการภายหลังตามลำดับ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับงบประมาณ และกำลังคน ซึ่งโดยปกติจะมีอยู่อย่างจำกัด

2. การแบ่งเขตการจัดการ

เครื่องมือที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ของการจัดการอุทยานแห่งชาติคือ การจัดการแบ่งพื้นที่ ออกเป็นเขตต่าง ๆ เพื่อสะดวกในการบริหาร และการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการแบ่งเขตพื้นที่เป็นกระบวนการกำหนดรูปแบบ การใช้ประโยชน์อุทยานแห่งชาติให้สอดคล้องกับ สถานภาพและศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติ และสภาพแวดล้อม โดยใช้เป็นแนวทางในการ ควบคุมกิจการจัดการ ปกติการแบ่งเขตพื้นที่จะกระทำ ควบคู่ไปกับการวางแผน และผลลัพธ์ ของการแบ่งเขตนี้จะปรากฏเป็นแผนที่พร้อมระบุความหมาย และกฎเกณฑ์การใช้ประโยชน์อย่าง ชัดเจน โดยทั่วไปเขตการจัดการอุทยานแห่งชาติจะมี 3 เขต แต่บางพื้นที่อาจต้องแบ่งมากกว่า 3 เขต ก็ได้ ขึ้นอยู่กับความจำเป็น และความเหมาะสม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 เขตบริการ (service zone) หรืออาจเรียกว่า เขตการใช้ประโยชน์อย่างเข้มข้น (intensive zone) หมายถึง เขตที่แบ่งไว้เพื่อการพัฒนาสิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ ได้แก่ อาคารสถานที่เพื่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เช่น ที่ทำการ บ้านพัก โรงเก็บ พืชศุภรณ์ฯ โรงเรือนสำหรับสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขการ เป็นต้น สิ่งอำนวยความสะดวก ของนักท่องเที่ยว เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ที่พักแรมที่เป็นอาคารบ้านพัก ร้านค้า ร้านอาหาร ลานจอดรถ ห้องสุขา ฯลฯ ปกติแล้วพื้นที่หรือบริเวณที่เหมาะสม สำหรับเขตบริการควรเป็นพื้นที่ อยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมหลัก หรือสามารถเข้าออกได้สะดวก มีความลาดชันค่อนข้างต่ำ อยู่ใกล้ แหล่งน้ำ และควรเป็นบริเวณที่สภาพธรรมชาติเสื่อมโทรมหรือถูกทำลายไปแล้ว อุทยานแห่งชาติ หนึ่งอาจกำหนดให้มีเขตบริการเพียงจุดเดียวหรือหลายจุด ขึ้นอยู่กับขนาดของพื้นที่ และปริมาณ การใช้ประโยชน์

2.2 เขตนันทนาการ (recreation zone) หมายถึง เขตที่รวมเอาสิ่งที่น่าสนใจหรือ จุดสนใจต่างๆ ที่เหมาะสมกับกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ไว้เข้าด้วยกัน เช่น น้ำตก ถ้ำ แหล่งน้ำ ชายหาด จุดชมวิว ทางเท้า ที่ตั้งแคมป์ บริเวณที่จัดไว้สำหรับสื่อความหมายธรรมชาติแบบต่างๆ ควรมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็น แก่การเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของประชาชนเท่านั้น ที่จอดรถ ห้องสุขา ตัวกลางสื่อความหมายธรรมชาติ เป็นต้น เขตนันทนาการมีเนื้อที่ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับลักษณะเด่นของพื้นที่ที่มีมากน้อยแค่ไหน และประชากรมีความพอใจจะใช้ประโยชน์มากน้อยเพียงใด

2.3 เขตป่าเปลี่ยว (primitive zone) หรืออาจเรียกว่า เขตสงวนสภาพธรรมชาติ (environmental preservation zone) หมายถึง บริเวณที่มีสภาพสมบูรณ์ และมีความเปราะบางหรือเกิดผลกระทบได้ง่าย หากให้มีการใช้ประโยชน์โดยไม่มีการควบคุม ตลอดจนเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า และเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ปกติจะไม่มี การอนุญาตให้มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกใด ๆ ทั้งสิ้น นอกจากจัดให้มีทางแบบง่าย ๆ ให้กับนันทนาการที่นิยมเดินป่าและศึกษาธรรมชาติได้เข้าไปใช้ในบางฤดูกาล เขตป่าเปลี่ยวนี้โดยมากจะมีพื้นที่กว้างใหญ่ บางกรณีจะมีเนื้อที่ถึงร้อยละ 90-95 ของพื้นที่ทั้งหมด

นอกจากเขตหลัก ๆ ทั้งสามดังกล่าวแล้ว อุทยานแห่งชาติบางแห่งอาจจำเป็นต้องจัดแบ่งเขตพื้นที่อีกเพื่อประโยชน์ในการจัดการ ได้แก่ เขตฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ (recovery zone) ซึ่งหมายถึงพื้นที่บริเวณที่สภาพธรรมชาติเสื่อมโทรม หรือถูกทำลายต้องการให้มีการฟื้นฟูขึ้นใหม่ เขตการใช้ประโยชน์ในกรณีพิเศษ (special use zone) หมายถึงบริเวณที่มีการใช้ประโยชน์มาก่อนแล้ว แต่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของการจัดการแหล่งนันทนาการ เช่น เป็นที่ตั้งของหมู่บ้าน ที่ตั้งของสถานที่ราชการ เป็นต้น

3. การวางผังบริเวณ และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นกิจกรรมหนึ่งของการวางแผนการจัดการ และพัฒนาอุทยานแห่งชาติ ที่เน้นถึงการกำหนดตำแหน่งของสิ่งอำนวยความสะดวก (facilities) ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม และสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ของนันทนาการ นอกจากนี้ผังบริเวณยังใช้เป็นแนวทางในการกำหนดคกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยวด้วย

การวางผังบริเวณเป็นกระบวนการและมีขั้นตอนต่าง ๆ คล้ายคลึงกับการวางแผนการจัดการ จะแตกต่างกันตรงที่การวางผังบริเวณจะต้องอาศัยความละเอียดอ่อน และความระมัดระวัง

สภาพแวดล้อม และความรู้สึกของผู้ใช้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นการวางผังอาคารหรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ตัวอย่างเช่น ศูนย์บริการท่องเที่ยวควรอยู่บริเวณไหนมีความเหมาะสมกับบริเวณนั้นหรือไม่ เวทีกลางแจ้งที่จะสร้างขึ้นอยู่ในบริเวณที่เหมาะสมกับความลาดชัน และการใช้ประโยชน์หรือไม่เพียงใด สภาพดินและหิน เปิดโอกาสให้มีการก่อสร้างมากน้อยเพียงใด กิจกรรมนั้นหนาแน่นที่กำหนดขึ้น เหมาะสมกับบริเวณนั้นเพียงใด และขัดแย้งกับกิจกรรมอื่นๆ หรือไม่ เป็นต้น นอกจากนี้ผังบริเวณที่จัดทำขึ้น จำเป็นจะต้องพิจารณาโยงไปถึงงบประมาณ เวลา และกำลังคนที่องค์กรนั้นมีอยู่ ในกรณีที่ผังบริเวณได้รับการอนุมัติจากผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วผังบริเวณนั้น จะถูกแปลงไปสู่ผังที่มีรายละเอียดต่าง ๆ เช่น รายละเอียดด้านสถาปัตยกรรมรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับวิศวกรรม ซึ่งพร้อมที่จะนำไปดำเนินการในพื้นที่จริงได้ทันที

การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ปกติแล้วจะยึดถือแนวทางของแผนการจัดการและผังบริเวณ ตลอดจนการแบ่งเขตการจัดการที่กำหนดไว้ แต่ก็มีปัจจัยหรือข้อพิจารณาบางประการ ที่ผู้เกี่ยวข้องควรถามตัวเอง ดังนี้

1. การใช้พื้นที่เป็นอย่างไร
2. ปริมาณและชนิดของดิน ที่แหล่งนี้มีอยู่เหมาะสมกับการพัฒนามากน้อยเพียงใด ที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
3. สิ่งอำนวยความสะดวกที่จะสร้างขึ้น สามารถบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี ภายใต้กรอบงบประมาณและกำลังคนที่มีอยู่หรือไม่

อุทยานแห่งชาติแต่ละแห่ง ไม่จำเป็นที่จะต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบทุกรูปแบบ เพื่อให้รู้จักและเข้าใจว่า สิ่งอำนวยความสะดวกมีกี่ประเภท แต่ละประเภทมีอะไรบ้างซึ่งการแบ่งสิ่งอำนวยความสะดวก สามารถแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

3.1 อาคาร ถือเป็นกลุ่มสิ่งอำนวยความสะดวก ที่มีลักษณะพิเศษ มีทั้งอาคารที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการบริหาร และการบำรุงรักษา หรือสำหรับการใช้ประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ และอาคารที่สร้างขึ้นมาเพื่อบริการผู้มาเยือน อาคารที่ใช้สำหรับเจ้าหน้าที่ได้แก่ ที่ทำการ โรงเรือน สำหรับสาธารณูปโภค โรงเก็บพัสดุภัณฑ์ บ้านพักหรือหอพักเจ้าหน้าที่และคนงาน ด้านเก็บเงินและควบคุม

นักท่องเที่ยว ส่วนอาคารที่ใช้บริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ห้องน้ำห้องสุขา ร้านอาหาร เบ็ดเตล็ด ร้านอาหาร ที่พักแรม และอื่น ๆ

3.2 สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ใช้ในเวลากลางวัน มักจะรวมถึงเฉพาะสิ่งอำนวยความสะดวก ที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวมาใช้บริการปฏิบัติกิจกรรมนันทนาการในช่วงกลางวันเท่านั้น ได้แก่บริเวณรับประทานอาหาร บริเวณเล่นเรือ (boating areas) ทางเท้า (trails) สนามเพื่อการเดิน บริเวณที่จัดให้มีการสื่อความหมายธรรมชาติ จุดชมวิว

3.3 สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มาพักแรม ปกติจะหมายถึงสิ่งอำนวยความสะดวก ที่ให้บริการแก่ผู้มาพักแรม ที่สำคัญได้แก่ ที่กางเต็นท์ หรือบริเวณตั้งแคมป์ ซึ่งมีอยู่หลายลักษณะ สำหรับผู้ใช้ประโยชน์กลุ่มใหญ่ และที่พักแรมที่เป็นอาคารหรือเป็นพักแบบถาวรหรือกึ่งถาวร

3.4 สิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุน สิ่งอำนวยความสะดวกประเภทนี้จะรวมไปถึงสิ่งที่เป็นอาคารสถานที่ ไปจนถึงการสร้างความสะดวกให้แก่อุทยานแห่งชาติ ซึ่งจำเป็นต่อการใช้ประโยชน์ทั้งในกลางวันและกลางคืน และให้บริการทั้งเจ้าหน้าที่และผู้มาเยือน ที่สำคัญได้แก่ น้ำดื่ม น้ำใช้ สุขา ถังขยะ ที่รวบรวมขยะและสิ่งปฏิกูล ระบบถนน ลานจอดรถหรือที่จอดรถ เครื่องหมายการจราจร เครื่องหมายหรือแผ่นป้าย ศาลาหลบแดดและฝน ท่าเทียบเรือ ท่าจอดเรือ ห้องอาบน้ำ แผ่นประกาศ ม้านั่ง การปลูกต้นไม้ที่ห้ามงา เป็นต้น

4. การจัดการผู้มาเยือน/นักท่องเที่ยว

การจัดการกับผู้มาเยือนในที่นี้ หมายถึง การนำ เอกภุระเบียบ ข้อมูล และการให้การศึกษามาใช้เป็นตัวควบคุมจำนวน ประเภท และพฤติกรรมของผู้มาเยือน เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมนันทนาการของผู้มาเยือนเอื้อประโยชน์ด้านต่าง ๆ แก่ตนเอง และขณะเดียวกันเพื่อเป็นการป้องกันและลดผลกระทบ ที่อาจเกิดขึ้นแก่ทรัพยากรธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมของอุทยานแห่งชาติ เทคนิคการจัดการผู้มาเยือน มีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบมีความเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์หรือในแต่ละพื้นที่แตกต่างกันไป แต่เทคนิคที่กล่าวต่อไปนี้ ได้รับการพิสูจน์ในต่างประเทศมาแล้วว่า ประสบความสำเร็จแล้วในระดับหนึ่ง ดังนั้นในประเทศไทย การนำเทคนิคเหล่านี้มาใช้ อาจจำเป็นต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลักษณะการใช้ประโยชน์ของคนไทยจะแตกต่างไปจากชาวต่างประเทศ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 การจำกัดปริมาณการใช้ประโยชน์ จัดว่าเป็นเทคนิคที่ง่ายโดยไม่คำนึงถึงสาเหตุปัญหา เช่น กรณีการห้ามไปพักผ่อนบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ แต่อนุญาตให้ใช้ได้เฉพาะเวลากลางวันเท่านั้น แต่เทคนิคอันนี้ ขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ของการจัดการอุทยานแห่งชาติที่มุ่งเน้นเปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนได้รับประโยชน์พื้นที่ เพื่อความรื่นรมย์อย่างไรก็ดีเทคนิคดังกล่าวจะใช้ได้ในกรณีที่ ความต้องการของนักท่องเที่ยวมีมากเกินไป และฝ่ายกิจการพื้นที่ไม่มีทางเลือกอย่างอื่นที่ดีกว่า

4.2 การกระจายการใช้ประโยชน์ การรวมตัวกันอยู่อย่างหนาแน่นของนักท่องเที่ยว ณ ที่ใดที่หนึ่งมากเกินไป จะเป็นสาเหตุปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อม ความเสื่อมโทรมของทรัพยากร และการขาดความเป็นอิสระ หรือสันโดษ เป็นผลมาจากความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวเกือบทั้งสิ้น เทคนิคการจัดการที่ให้ประสิทธิภาพสูง ซึ่งเป็นที่กล่าวถึงมากที่สุด คือ การกระจายผู้มาเยือนออกไปตามจุดหรือบริเวณต่างๆ ของพื้นที่ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น กรณีของที่ตั้งแคมป์ การกระจาย ดังกล่าวนี้อาจทำได้โดย

4.2.1 กระจายผู้มาพักผ่อนไปตามจำนวนที่ตั้งแคมป์ ที่มีอยู่เดิม แต่ให้มีระยะห่างระหว่างกลุ่มมากขึ้น

4.2.2 กระจายผู้มาพักผ่อนไปตามที่ตั้งแคมป์ ที่จัดสร้างขึ้นใหม่ โดยอาจเพิ่มหรือไม่เพิ่มระยะห่างระหว่างกลุ่มก็ได้

4.2.3 ขยายฤดูกาลของการมาพักผ่อนให้ยาวนานขึ้น โดยอาจเพิ่มจำนวนที่ตั้งแคมป์ก็ได้

เทคนิคการจัดการแต่ละชนิดข้างต้นให้ผลลัพธ์ในการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันไปในแต่ละบริเวณ หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า ข้อดีข้อเสียของเทคนิคแต่ละอย่างไม่เหมือนกัน แต่โดยรวมแล้ว ถือว่าการกระจายผู้ใช้ประโยชน์ เป็นเทคนิคการจัดการผู้มาเยือนที่ดีอย่างหนึ่ง ยิ่งถ้าใช้ควบคู่กับเทคนิคอื่น ๆ ก็จะได้ผลดีที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ต้องเข้าใจว่าเทคนิคการกระจายผู้ใช้ประโยชน์ ก็มีข้อจำกัดอยู่มาก ฤกษ์แจสำคัญก็คือ การใช้เทคนิคนี้ในสถานที่และขนาดที่จะเป็นประโยชน์จริง ๆ เท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุทยานแห่งชาติที่มีการใช้ประโยชน์ไม่หนาแน่น หรือรุนแรงเกินไป เพราะอุทยานแห่งชาตินั้นมีการจัดทำแผนการจัดการอย่างมีระบบและสามารถควบคุม กิจการต่าง ๆ ได้

4.3 การรวมการใช้ประโยชน์ เป็นเทคนิคการจัดการผู้มาเยือนอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งตรงกันข้ามกับเทคนิคที่เพิ่งจะกล่าวผ่านมา ระยะห่างระหว่างกลุ่มผู้มาพักแรมอาจทำให้ใกล้กันมากขึ้น โดยไม่ต้องเพิ่มที่ตั้งแคมป์ หรือทำให้การใช้รวมตัวอยู่ในบางบริเวณเท่านั้น

เทคนิคการรวมการใช้ประโยชน์ จะเหมาะสมกับพื้นที่อุทยานแห่งชาติที่มีขนาดเล็ก และมีการใช้ประโยชน์เป็นปริมาณมาก โดยปกติเครื่องมือในการรวมการใช้ประโยชน์ มักจะเน้นวิธีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ตัวอย่างเช่น ในกรณีของที่ตั้งแคมป์ ต้องการให้กลุ่มผู้ใช้รวมตัวกันอยู่บางบริเวณ ก็ออกแบบพัฒนาที่กางเต็นท์ ที่มีพื้นผิวรองรับเห็นชัดเจน ทุกคนจะต้องกางเต็นท์ตรงบริเวณนี้เท่านั้น แต่เพื่อให้ทุกคนปฏิบัติตาม จำเป็นต้องสร้างกฎเกณฑ์ หรือระเบียบการใช้แคมป์ให้กลุ่มผู้ใช้ปฏิบัติตาม และอาจใช้วิธีการชักชวน หรือโน้มน้าวผู้ใช้ให้ปฏิบัติตามก็ได้ เช่น การให้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

4.4 การจำกัดระยะเวลาการใช้ปริมาณและระดับการใช้ประโยชน์สามารถทำให้น้อยลงได้ โดยการจำกัดช่วงเวลาการใช้ประโยชน์ทั้งพื้นที่ และบางบริเวณ เช่น อนุญาตให้มีการใช้พื้นที่ หรือบางบริเวณในเฉพาะเวลากลางวัน ถ้ามีการค้างแรมได้ ให้ใช้ในวันวันที่กำหนดเท่านั้น อาจเป็น 3 วัน หรือไม่เกิน 7 วัน แล้วแต่ความเหมาะสม โดยพิจารณาถึงขนาดของพื้นที่ ความเปราะบาง หรือความคงทนของบริเวณ ที่เปิดให้นักท่องเที่ยวใช้ประโยชน์เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งเท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ใช้อื่น ๆ ที่ต้องการสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์ได้มากกว่ากลุ่มขึ้น

4.5 การจำกัดฤดูกาลใช้ประโยชน์อุทยานแห่งชาติ หรือบริเวณใดบริเวณหนึ่งของอุทยานแห่งชาติ อาจมีความเปราะบาง หรือง่ายต่อการสูญเสียสภาพในฤดูกาลของปี ตัวอย่างเช่น ฤดูกาลผสมพันธุ์ของสัตว์ หรือฤดูกาลที่ดินง่ายต่อการถูกรบกวนทำลาย เป็นต้น ดังนั้นการปิดหรือไม่อนุญาตให้มีการใช้ประโยชน์อุทยานแห่งชาติ หรือบางบริเวณควรกระทำ ในช่วงเวลาดังกล่าวเพื่อเปิดโอกาสให้ธรรมชาติได้พักฟื้นตัว กลับสู่สภาพปกติของมันเอง และพร้อมจะสามารถรองรับการใช้ประโยชน์ในเวลาถัดมา

4.6 การจำกัดขนาดของกลุ่มผู้ใช้ สามารถนำมาใช้เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ กลุ่มผู้ใช้ที่มีขนาดใหญ่ มักจะครอบครองสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่ากลุ่มผู้ใช้ที่มีขนาดเล็ก และมักจะเป็นกลุ่มที่สร้างปัญหาด้านความหนาแน่นด้วย แม้ว่าจะเป็นการยากที่จะประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม แต่กลุ่มผู้ใช้ที่มีขนาดใหญ่ มีแนวโน้มที่จะก่อปัญหาต่าง ๆ ได้มาก เพราะคนกลุ่มใหญ่มักจะกระจายไปที่ต่าง ๆ ได้มาก และกว้างขวาง เพราะคนกลุ่มใหญ่สามารถ

รบกวนพื้นที่ได้รวดเร็วกว่าคนกลุ่มเล็ก การจำกัดขนาดของกลุ่มผู้ใช้เป็นเทคนิคที่เหมาะสมจะนำไปใช้กับแหล่งอุทยานแห่งชาติ ที่มีความเป็นธรรมชาติมาก ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตป่าเปลี่ยน (primitive zone) หรือเขตสงวนสภาพธรรมชาติ เช่น ในป่าลึก และควรใช้ควบคู่ไปกับวิธีการอื่น ๆ ดังกล่าวมาแล้ว

4.7 การให้การศึกษาเรื่องผลกระทบถือว่าเป็นกุญแจสำคัญ ที่สามารถใช้ลดผลกระทบในอุทยานแห่งชาติ แต่ต้องเข้าใจว่าการให้การศึกษาไม่ใช่ยาครอบจักรวาล และไม่สามารถแก้ไขปัญหาทุกอย่างได้ แต่อย่างน้อยถ้าขาดการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้มาเยือนการจัดการเกี่ยวกับผลกระทบ ก็ไม่อาจประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การให้การศึกษา หรืออาจเรียกว่าสื่อความหมายธรรมชาติ (nature interpretation) จึงเป็นรากฐานสำคัญของระบบการจัดการอุทยานแห่งชาติ

สิ่งที่ควรจำ และระลึกถึงอยู่เสมอ คือข้อมูลข่าวสารที่ถ่ายทอดไปยังผู้ใช้ประโยชน์ จะต้องออกแบบให้สอดคล้องกับสถานที่ และกลุ่มผู้ใช้ พฤติกรรมบางอย่างของผู้ใช้อาจเหมาะสมและยอมรับได้ในพื้นที่หนึ่ง แต่ไม่อาจเหมาะสมในอีกพื้นที่หนึ่งได้ ดังนั้น ในการจัดทำ โปรแกรมให้การศึกษา จึงควรพิจารณาถึงสิ่งต่อไปนี้

4.7.1 เน้นที่ข้อความ ควรเลือกเน้นข้อมูลข่าวสารที่นำไปสู่ความเข้าใจถึงปัญหา และการแก้ไขเฉพาะเรื่อง เฉพาะอย่างไม่ควรให้มีข้อมูลมากจนผู้มาเยือนไม่สามารถเข้าใจประเด็นได้ ควรอธิบายถึงปัญหาให้ชัดเจน ประเภทของพฤติกรรมที่สร้างปัญหา และจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างไร จึงจะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้ ถ้าหากแนวความคิด และเหตุผลของการให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชัดเจน ผู้มาเยือนสามารถจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

4.7.2 ต้องรู้จักผู้มาเยือน หากรู้ว่ากลุ่มผู้มาเยือนเป็นใคร มีลักษณะอย่างไรและต้องการอะไรบ้าง และช่วยให้การออกแบบ และเลือกข้อความที่จะสื่อทำให้ถูกต้องเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้ใช้เป็นกลุ่ม ๆ ไป

4.7.3 เลือกสื่อหรือวิธีการสื่อ โดยปกติแล้วสื่อหรือตัวกลางมีมากมายหลายรูปแบบ และข้อดีข้อเสียแตกต่างกันไป สื่อบางชนิดได้มีการทดลองใช้มาแล้ว บางชนิดยังไม่เคยทดลองใช้มาก่อนเลย และมีสื่อบางอย่างเท่านั้น ที่ไม่ได้รับการประเมินประสิทธิภาพมาก่อน แม้ว่าแผ่นพับจะ

ใช้กันอย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีการสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อาจกล่าวได้ว่าเป็น การสื่อที่ครอบคลุมเรื่องราวต่าง ๆ ได้มากที่สุด สื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ อาจเข้าถึงประชาชน ได้กว้างขวาง แต่มักไม่ถึงกลุ่มคนที่ถูกต้อง ข้อเสนอแนะที่ควรทราบก็คือว่า ควรพิจารณาใช้สื่อชนิดต่าง ๆ ควบคู่กันไป แล้วแต่สถานการณ์

4.7.4 ระบุสถานที่ สื่อมักขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมาย และตัวกลางที่ใช้เป็นสำคัญ นักท่องเที่ยวบางคนสามารถติดต่อได้ที่บ้าน โดยทางไปรษณีย์ โทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์ แต่ ส่วนใหญ่ มักจะเป็นตัวอุทยานแห่งชาติเอง ซึ่งถ้าเป็นอุทยานแห่งชาติ จำเป็นจะต้องมีการจัดสรร พื้นที่ให้เหมาะสมโดยปกติแล้ว ควรจะมีสื่อในบริเวณที่นักท่องเที่ยวไปรวมตัวกันอยู่มาก ๆ เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ด้านเก็บค่าธรรมเนียม จุดชมวิว ที่ตั้งแคมป์ เป็นต้น

นอกจากเทคนิคที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว วิธีการจัดการท่องเที่ยวอีกแบบหนึ่งก็คือ การ แบ่งเขตพื้นที่ออกเป็นส่วนต่าง ๆ ตามลักษณะทางกายภาพและชีวภาพ ดังที่กล่าวในหัวข้อ “การ จัดการแบ่งเขตการจัดการ” ซึ่งถือว่าเป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพอย่างหนึ่ง แต่ก็จำเป็นต้องใช้ควบคู่ ไปกับเทคนิคอื่น ๆ ด้วย

5. การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และชุมชนท้องถิ่นอีกแบบหนึ่งคือ การแบ่งเขตพื้นที่ออกเป็นส่วนต่าง ๆ ตามลักษณะทางกายภาพและชีวภาพ ดังที่กล่าวในหัวข้อ “การ จัดการแบ่งเขตการจัดการ” ซึ่งถือเป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพอย่างหนึ่ง แต่จำเป็นต้องใช้ควบคู่ไป กับเทคนิคอื่น ๆ ด้วย

อุทยานแห่งชาติในประเทศไทย เช่นเดียวกับอุทยานแห่งชาติในประเทศอื่น ๆ ที่กำลัง พัฒนาซึ่งส่วนใหญ่แล้ว ยังประสบปัญหาด้านการอนุรักษ์พื้นที่ และทรัพยากรธรรมชาติอัน เนื่องมาจาก การบุกรุก ทำลาย และความต้องการพึงพิงทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีพ ของชาวบ้านท้องถิ่น มาตรการที่สำคัญเพื่อลดปัญหาดังกล่าวลงก็คือ มวลชนสัมพันธ์ เพื่อ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ และเห็นประโยชน์ของการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติไว้ นอกจากนี้ จำเป็นต้องขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชน เช่น ฝ่ายปกครองและ หน่วยงานส่งเสริมด้านการเกษตรต่าง ๆ ในการสนับสนุน ให้มีการดำเนินงานสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การจัดการอุทยานแห่งชาติ โดยเฉพาะการควบคุมดูแล มิให้ชาวบ้านบุกรุกพื้นที่ป่า เพื่อเป็นที่ทำกิน

มาตรการอื่นๆ ที่สำคัญในการลดความขัดแย้งระหว่างอุทยานแห่งชาติและชาวบ้านท้องถิ่น โดยเฉพาะเรื่องที่ดินทำกิน และการพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติ ได้แก่ การให้ประชาชนมีส่วนร่วม และได้รับประโยชน์จากอุทยานแห่งชาติ เช่น การสนับสนุนให้ชาวบ้านได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ โดยการเป็นไกด์นำทางเที่ยวป่า การขายของที่ระลึก อาหาร และการให้บริการที่พักแรมแก่ นักท่องเที่ยว เป็นต้น มาจากแนวความคิดในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นอกจากนั้นควรอนุญาต การเก็บหาของป่า ที่สามารถทดแทนกันได้ เช่น หน่อไม้ พักหวาน เห็ด ฯลฯ ก็ควรอนุญาตตามความเหมาะสม และกำลังในการผลิตทดแทนของป่าต่าง ๆ ดังกล่าว ในส่วนพื้นที่กันชน ซึ่งได้มีการศึกษาอย่างรอบคอบแล้ว

ประการสุดท้ายคือ อุทยานแห่งชาติควรเปิดโอกาสให้ชาวบ้านท้องถิ่นที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบกระเทือน จากการจัดการและอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนการจัดการอุทยานแห่งชาติ เป็นที่เชื่อกันว่าการให้ประชาชนมีส่วนร่วม หรือมีบทบาทในการจัดทำแผน นอกจากจะเป็นการเพิ่มคุณภาพของแผนในการตอบสนองความต้องการของประชาชนท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องแล้วยังทำให้กลุ่มคนดังกล่าว มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีความต้องการให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะในขั้นการนำแผนงานไปปฏิบัติ และเชื่อมั่นในความจริง และความยุติธรรมของรัฐที่มีต่อประชาชนด้วย

อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีพื้นที่ครอบคลุมท้องที่อำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี และอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นอุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่มากที่สุดในประเทศไทย โดยมีเนื้อที่ประมาณ 1,821,687.84 ไร่ หรือ 2,914.70 ตารางกิโลเมตร มีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ เป็นป่าต้นน้ำของแม่น้ำเพชรบุรีและแม่น้ำปราณบุรี และมีลักษณะเด่นทางธรรมชาติที่สำคัญหลายแห่ง เช่น ทะเลสาบ น้ำตก ถ้ำ หน้าผาที่สวยงาม

ความเป็นมา

เมื่อคราวที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จแปรพระราชฐานที่พระราชวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเสด็จที่เขื่อนแก่งกระจาน ได้รับสั่งให้นายถนอม เปรมรัศมิ อธิบดีกรมป่าไม้ เข้าเฝ้าเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2522 ได้มีกระแสพระราชดำรัสว่า “เรื่องป่าต้นน้ำลำธารของแม่น้ำเพชรบุรี ขอให้เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาอย่าให้มีการลักลอบตัดไม้ ถางป่า ทำไร่ในป่า

ต้นน้ำของแม่น้ำเพชรบุรี เพราะจะทำให้เกิดความแห้งแล้ง แม้จะได้มีการให้สัมปทานป่าแปลงนี้ไปบ้างแล้ว ก็ขอให้ เจ้าหน้าที่ตรวจดูแลการทำไม้ อย่าให้เป็นการทำลายป่าเกิดขึ้น” จากพระราชดำริสดังกล่าวประกอบกับนโยบายของรัฐบาลตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2522 ที่ให้รักษาป่าไว้โดยการประกาศให้เป็นเขตอุทยานแห่งชาติ

กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ ได้มีคำสั่งที่ 452/2523 ลงวันที่ 6 มีนาคม 2523 ให้นายสามารถ ม่วงไหมทอง นักวิชาการป่าไม้ 4 ไปดำเนินการสำรวจหาข้อมูลเบื้องต้นบริเวณพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารแม่น้ำเพชรบุรีเหนือเขื่อนแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ตามหนังสือรายงานการสำรวจคว้นที่สุด ที่ กส 0708/จช. 67 ลงวันที่ 15 เมษายน 2523 รายงานว่า บริเวณป่าดังกล่าวเป็นป่าต้นน้ำลำธารของแม่น้ำเพชรบุรีและแม่น้ำปราณบุรี เป็นภูเขาสลับซับซ้อน สภาพป่าสมบูรณ์ มีทิวทัศน์สวยงาม ประกอบด้วยน้ำตก ถ้ำ หน้าผา ทะเลสาบ พันธุ์ไม้มีค่านานาชนิด เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าต่างๆ เช่น เลียงผา วัวแดง กระต๊อง นก ปลาต่างๆ และช้างป่า ซึ่งเป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมืองเหมาะสมที่จะจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ เพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจและศึกษาความรู้ด้านต่างๆ ทั้งเป็นการรักษาสภาพป่าให้คงอยู่เป็นสมบัติของชาติถาวรสืบไปดังพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

กรมป่าไม้จึงได้เสนอคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ ซึ่งได้มีมติการประชุมครั้งที่ 2/2523 เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2523 เห็นสมควรให้ออกพระราชกฤษฎีกากำหนดที่ดินบริเวณพื้นที่ป่ายางน้ำกลัดเหนือ และป่ายางน้ำกลัดใต้ในท้องที่ตำบลน้ำกลัดเหนือ กิ่งอำเภอหนองหุ้มป่าล้อม อำเภอบางบาล และตำบลสองพี่น้อง ตำบลแก่งกระจาน อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ครอบคลุมเนื้อที่ 1,548,750 ไร่ หรือ 2,478 ตารางกิโลเมตร ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ โดยประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 98 ตอนที่ 92 ลงวันที่ 12 มิถุนายน 2524 นับเป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 28 ของประเทศ

ต่อมาคณะอนุรักษทรัพย์ากรธรรมชาติ ของอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้มีหนังสือลงวันที่ 17 ตุลาคม 2525 ถึงนายชวน หลีกภัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอให้อนุรักษ์ป่าห้วยแร้งห้วยไคร้ ตำบลหนองพลับ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ด้วย กรมป่าไม้ จึงให้ นายสามารถ ม่วงไหมทอง ทำหน้าที่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และนายรุ่งโรจน์ อังคุรติพากร เจ้าพนักงานป่าไม้ 2 สำรวจหาข้อมูลเบื้องต้น ปรากฏว่า ในบริเวณดังกล่าวมีสภาพป่าสมบูรณ์ดี มีทิวทัศน์สวยงาม มีธรรมชาติที่สวยงาม เช่น น้ำตก ถ้ำ หน้าผา ลานหิน และมีสัตว์ป่านานาชนิดอาศัยอยู่ โดยมีอาณาเขตติดต่อกับเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัด

เพชรบุรี ตามหนังสือรายงานผลการสำรวจ ที่ กส 0713(กจ) /78 ลงวันที่ 3 พฤษภาคม 2526 เห็นควรให้ขยายเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานออกไปครอบคลุมพื้นที่ดังกล่าว

กรมป่าไม้จึงได้เสนอกณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ ต่อมาได้มีมติการประชุมครั้งที่ 1/2527 เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2527 ให้ขยายเขตอุทยานแห่งชาติให้ครอบคลุมพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งได้มีพระราชกฤษฎีกาขยายเขตอุทยานแห่งชาติป่าข่างน้ำกัลลัดเหนือ และป่าข่างน้ำกัลลัดใต้ ในท้องที่ตำบลแก่งกระจาน ตำบลสองพี่น้อง ตำบลกลัดหลวง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี และตำบลหนองพลับ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ครอบคลุมเนื้อที่ 273,125 ไร่ หรือ 437.00 ตารางกิโลเมตร โดยประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 101 ตอนที่ 194 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2527 รวมเนื้อที่ 1,821,875 ไร่ หรือ 2,915 ตารางกิโลเมตร

ต่อมากองบัญชาการทหารสูงสุด และจังหวัดเพชรบุรี ได้ขอเพิกถอนพื้นที่เพื่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยแม่เพรียง เนื้อที่ 28 ไร่ 2 งาน และอ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดง เนื้อที่ 158 ไร่ 2 งาน 64 ตารางวา ซึ่งได้มีพระราชกฤษฎีกาเพิกถอนอุทยานแห่งชาติป่าข่างน้ำกัลลัดเหนือ และป่าข่างน้ำกัลลัดใต้ บางส่วน ในท้องที่ตำบลห้วยแม่เพรียง และตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เนื้อที่ 187.16 ไร่ หรือ 0.30 ตารางกิโลเมตร โดยประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 115 ตอนที่ 64 ก ลงวันที่ 24 กันยายน 2541 ทำให้ในปัจจุบันอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานคงเหลือพื้นที่ 1,821,687.84 ไร่ หรือ 2,914.70 ตารางกิโลเมตร

ที่ตั้งและอาณาเขต

อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานตั้งอยู่ในเขตเทือกเขาตะนาวศรีระหว่างเส้นละติจูดที่ 112 องศา 26 ลิปดา ถึง 13 องศา 19 ลิปดาเหนือ และเส้นลองจิจูดที่ 99 องศา 4 ลิปดา ถึง 99 องศา 39 ลิปดาตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่ของอำเภอหนองหุ้มปล้อง อำเภอแก่งกระจาน อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี และอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นับว่า เป็นอุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ที่สุดในประเทศไทย โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	จรดอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี
ทิศใต้	จรดอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ทิศตะวันออก	จรดเขื่อนแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี และอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ทิศตะวันตก จรดเทือกเขาคะนาวศรี ตามแนวเขตชายแดนไทยพม่า

ทั้งนี้ แผนที่แสดงที่ตั้งและสถานที่ท่องเที่ยวภายในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ปรากฏตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงที่ตั้งและสถานที่ท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ที่มา: อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน (2535)

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศมีทั้งส่วนที่เป็นพื้นดินและส่วนที่เป็นอ่างเก็บน้ำ มีเนื้อที่ประมาณ 45 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ป่าเหนืออ่างเก็บน้ำแก่งกระจาน ประกอบด้วยเทือกเขาสลับซับซ้อนของเทือกเขาตะนาวศรี ยอดสูงสุดได้แก่ เขาพะงันนิกยวกตอง สูงประมาณ 1,513 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง โดยเฉลี่ยสูงประมาณ 500 เมตร ส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาหินแกรนิต บางแห่งเป็นเขาหินปูน ในหลายแห่งอุดมไปด้วยแร่ฟลูออไรน์ ปกคลุมด้วยป่าดิบชื้นเป็นส่วนใหญ่ เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำเพชรบุรีและแม่น้ำปราณบุรี ลำห้วยสำคัญของแม่น้ำเพชรบุรีที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานได้แก่ ห้วยประโดน ห้วยบางกลอย ห้วยแม่เสด็จ ห้วยหินเพ็ง ห้วยสาริกา ห้วยผาก ห้วยไผ่ และห้วยสามเขา ลำห้วยที่สำคัญของแม่น้ำปราณบุรีในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ได้แก่ ห้วยคมกฤษ ห้วยโศก แม่น้ำสัตว์ใหญ่ ห้วยป่าแดง และห้วยป่าเลา

ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพโดยทั่วไปเป็นป่าดิบชื้น จึงทำให้มีความชื้นสูง ส่วนใหญ่จะมีฝนตกชุก จึงมีอากาศเย็นสบายตลอดปี ไม่ร้อนอบอ้าว ปริมาณน้ำฝนรวมรายปีระหว่าง 986-1,140 มิลลิเมตร

พรรณไม้

สังคมพืชหลักในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานได้แก่ระบบนิเวศของป่าไม้ ซึ่งปกคลุมพื้นที่อุทยานแห่งชาติถึงร้อยละ 85.64 ประกอบด้วยชนิดป่าที่สำคัญ 4 ชนิด ได้แก่

ป่าดงดิบชื้น (Moist Evergreen Forest) พบขึ้นอยู่เป็นบริเวณกว้างในระดับความสูงประมาณ 400 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลางขึ้นไป ชนิดไม้เด่นได้แก่ หว้า (*Eugenia cumini* (L.) Druce) จำปีป่า (*Michelia floribunda* Finet & Gagnep.) ชมพู่ป่า (*Eugenia siamensis* Craib) ตาเสือ (*Aphanamixis polystachya* Parker) และก้อหนาม (*Castanopsis costata* Miq.) เป็นต้น

ป่าดงดิบแล้ง (Dry Evergreen Forest) เป็นสังคมพืชที่กระจายครอบคลุมพื้นที่บริเวณที่ราบริมน้ำและเนินเขาที่มีความลาดชันไม่มาก ระดับความสูงกว่า 400 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง มีชนิดพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 30 ชนิด มีการทดแทนของสังคมพืชตามธรรมชาติชนิดไม้เด่นได้แก่ สมพง (*Tetrameles nudiflora* R.Br.) ตาเสือ (*Aphanamixis polystachya* Parker) เสลา (*Lagerstroemia tomentosa* Presl.) ก้านเหลือง (*Nauclea orientalis* Linn.) และปอลาย (*Grewia*

elatostemoides Coll. Et Hemsl.) เป็นต้น

ป่าเบญจพรรณ (Mixed Deciduous Forest) พบขึ้นอยู่ทางตอนกลางและส่วนเหนือของ อุทยานแห่งชาติ

ป่าเต็งรัง (Dry Deciduous Dipterocarp Forest) ป่าเต็งรังในเขตอุทยานแห่งชาติมีพื้นที่เพียง เล็กน้อย สภาพป่าอยู่ในขั้นตอนของการทดแทนตามธรรมชาติ มีชนิดไม้ไม่น้อยกว่า 30 ชนิด ชนิดไม้เด่น ได้แก่ รักใหญ่ (*Melanorrhoea usitata* Wall.) แดง (*Xylia kerrii* Craib & Hutch.) พะยอม (*Shorea talura* Roxb.) สมอพิเภก (*Terminalia bellerica* Roxb.) กระโดนแดง (*Bhesa robusta* Ding Hou) และเต็ง (*Shorea obtusa* Wall.) เป็นต้น

ทรัพยากรสัตว์ป่า

จากแผนการจัดการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน (2535) ได้รายงานไว้ว่าสัตว์ป่าเป็น ทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถชี้วัดคุณภาพของพรรณพืชและป่าไม้ เพราะบรรดาสัตว์ป่าจะมีชีวิต และขยายพันธุ์ได้ดี ต้องอาศัยพรรณพืชและป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ต้องอาศัยป่าไม้เพื่อการดำรงชีวิต ทั้งสัตว์ป่าและป่าไม้จึงเป็นปัจจัยเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความสมดุลในระบบนิเวศ

เนื่องจากสภาพ โดยทั่วไปของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ตั้งอยู่ในเทือกเขาตะนาวศรี (Tenaserim Peak) ซึ่งกั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสหภาพเมียนมาร์ ลักษณะของ พื้นที่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน จึงพบสัตว์ป่าหลากชนิดกระจายอยู่ในพื้นที่ ซึ่งส่วนมากพบสัตว์ป่าใน แหล่งที่อยู่อาศัย 3 ประเภท คือ

1. ป่าละเมาะบริเวณรอบอ่างเก็บน้ำ ป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ และป่าเสื่อมโทรม
2. ป่าดิบชื้นริมลำธารและริมแม่น้ำ และป่าดิบแล้ง
3. ป่าดิบเขา

สัตว์ป่าที่สำรวจพบในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีจำนวน 576 ชนิด เมื่อจำแนกตาม สถานภาพทางการอนุรักษ์ ปรากฏว่าเป็นสัตว์ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่งจำนวน 9 ชนิด ใกล้สูญพันธุ์ จำนวน 14 ชนิดมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ 32 ชนิด และถูกคุกคามจำนวน 18 ชนิด

การเดินทาง

รถยนต์ จากกรุงเทพฯ เดินทางไปตามเส้นทางหลวงหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ผ่านจังหวัดนครปฐม จังหวัดราชบุรี เข้าสู่เขตจังหวัดเพชรบุรี หรือจะเดินทางไปตามถนนพระราม 2 (ถนนธนบุรี - ปากท่อ) ถึงสามแยกวังมะนาวเลียวย้าย จะเข้าสู่เขตจังหวัดเพชรบุรีเช่นกัน จากนั้นมีหลายเส้นทางที่ไปทำการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ดังนี้

1. เข้าทางอำเภอหนองหญ้าปล้อง ไปตามทางหลวงหมายเลข 3349 ถึงเส้นทางระหว่างอำเภอท่ายาง - อำเภอแก่งกระจาน ให้เลี้ยวขวา เดินทางต่อไปจนผ่านที่ทำการอำเภอแก่งกระจาน เข้าสู่บริเวณเขตเขื่อนแก่งกระจานเลียบตามถนนลาดยางขอบอ่าง จากตัวเขื่อนอีกประมาณ 2 กิโลเมตร จะถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เส้นทางนี้ถนนบางช่วงยังเป็นถนนลูกรัง ยังอยู่ระหว่างการทำถนน

2. เข้าทางสี่แยกเขาตะเครา (ก่อนเข้าตัวเมืองเพชรบุรี) ไปตามทางหลวงหมายเลข 3204 ถึงเส้นทางระหว่างอำเภอท่ายาง - อำเภอแก่งกระจาน ให้เลี้ยวขวา เดินทางต่อไปจนผ่านที่ทำการอำเภอแก่งกระจาน เข้าสู่บริเวณเขตเขื่อนแก่งกระจานเลียบตามถนนลาดยางขอบอ่าง จากตัวเขื่อนอีกประมาณ 2 กิโลเมตร จะถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

3. เข้าทางอำเภอท่ายาง เมื่อเดินทางถึงสี่แยกเขื่อนเพชร ให้เลี้ยวขวาเข้าไปตามเส้นทางระหว่างอำเภอท่ายาง - อำเภอแก่งกระจาน เดินทางต่อไปจนผ่านที่ทำการอำเภอแก่งกระจาน เข้าสู่บริเวณเขตเขื่อนแก่งกระจานเลียบตามถนนลาดยางขอบอ่าง จากตัวเขื่อนอีกประมาณ 2 กิโลเมตร จะถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

รถโดยสารประจำทาง จากกรุงเทพฯ เดินทางโดยรถโดยสารสายกรุงเทพฯ-ท่ายาง ถึงอำเภอท่ายาง เดินทางต่อโดยสารสองแถวสายท่ายาง-แก่งกระจาน ถึงบ้านแก่งกระจาน จากนั้นต่อรถจักรยานยนต์รับจ้างหรือรถยนต์จ้างเหมาอีก 4 กิโลเมตร ก็ถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ที่พัก – บริการ

ที่พักจะสามารถจองได้โดยผ่านทางอินเทอร์เน็ต www.dnp.go.th ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

แหล่งท่องเที่ยว

อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน นอกจากจะเป็นอุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่มากที่สุดในประเทศไทยแล้ว ยังมีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ เป็นป่าต้นน้ำของแม่น้ำเพชรบุรี และแม่น้ำปราณบุรี มีลักษณะเด่นทางธรรมชาติ ได้แก่ ทะเลสาบ น้ำตก ถ้ำ หน้าผาที่สวยงาม นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งดูนก คูผีเสื้อ และสัตว์ป่านานาชนิด จึงมีนักท่องเที่ยวเข้าไปใช้บริการจำนวนมาก ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ

ด้านธรรมชาติที่สวยงาม

การดูนก จุดที่น่าสนใจสำหรับการดูนกส่วนใหญ่อยู่ตามเส้นทางสายวังวน-พะเนินทุ่ง บริเวณกิโลเมตรที่ 15 ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการดูนก คือ ตั้งแต่เวลา 07.00 - 10.00 น. และ 15.00 - 17.00 น.

การดูผีเสื้อ จุดที่น่าสนใจสำหรับการดูผีเสื้ออยู่บนเส้นทางสายวังวน-พะเนินทุ่ง โดยเริ่มตั้งแต่กิโลเมตร ที่ 10 เป็นต้นไป จะพบผีเสื้อตามสองข้างทาง โดยช่วงเวลาที่เหมาะสมในการดูผีเสื้อ คือ ตั้งแต่เวลา 10.00 - 14.00 น.

เขาพะเนินทุ่ง อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติ 50 กิโลเมตร เป็นเขาที่สูงประมาณ 1,207 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง จึงมีความหนาวเย็นตลอดปี บนยอดเขาปกคลุมด้วยทุ่งหญ้า และไม้ต้นเล็กๆ ประกอบด้วยทิวทัศน์ที่งดงามทั้งยามปกติ และยามมีทะเลหมอกในช่วงปลายฤดูฝน และต้นฤดูฝนหนาวที่งดงามที่สุดแห่งหนึ่ง การเดินเท้าขึ้นยอดเขาพะเนินทุ่งมี 2 เส้นทาง เส้นทางแรกเริ่มจาก กม. ที่ 27.5 ของเส้นทางสายวังวน-พะเนินทุ่ง โดยเดินข้ามลำธารหลายสายก่อนขึ้นถึงยอดเขา ใช้เวลาประมาณ 6 ชั่วโมง อีกเส้นทางหนึ่งเริ่มจากบริเวณ กม. ที่ 30 ของเส้นทางสายวังวน-พะเนินทุ่ง ใช้เวลาเพียง 4 ชั่วโมง แต่ต้องข้ามเนินเขาหลาย เนื่องจากเส้นทางบ้านกร่าง-เขาพะเนินทุ่ง เป็นเส้นทางที่ลาดชัน บางช่วงแคบ ผ่านหน้าผา อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานจึงกำหนดเวลาขึ้น-ลงสำหรับรถยนต์ที่ใช้เส้นทางนี้ เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ดังนี้

นักท่องเที่ยวที่เดินทางแบบไป-กลับ ไม่พักค้างแรม กำหนดให้เดินทางดังนี้

เวลาขึ้นจากบ้านกร่าง 05.30 น. -07.30 น.

เวลาลงจากเขาพะเนินทุ่ง 09.00 น. -10.00 น. และ 16.00 น.-17.00 น.

นักท่องเที่ยวที่เดินทางเพื่อพักค้างแรมที่เขาค้อ-เขาพะเนินทุ่ง กำหนดให้เดินทางดังนี้

เวลาขึ้นจากบ้านกร่าง 13.00 น. -15.00 น.

เวลาลงจากเขาพะเนินทุ่ง 09.00 น. -10.00 น. และ 16.00 น.-17.00 น.

ซึ่งในช่วงฤดูฝน การท่องเที่ยวและพักแรมบริเวณบ้านกร่าง-เขาพะเนินทุ่ง ไม่สะดวกอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยว และก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติสูง จึงมีกำหนดปิดการท่องเที่ยวและพักแรม เฉพาะบริเวณบ้านกร่างและเขาพะเนินทุ่ง ในระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม - 31 ตุลาคม ของทุกปี เพื่อความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว และเปิดโอกาสให้ธรรมชาติได้มีโอกาสรื่นตัว

จุดชมทะเลหมอก สามารถชมทะเลหมอกได้เกือบตลอดปี จุดชมวิวนี้อยู่บริเวณกิโลเมตรที่ 36 ของเส้นทางสายวังวน-พะเนินทุ่ง ก่อนถึงทางลงสู่น้ำตกทอทิพย์ ในยามเช้าจะมองเห็นทะเลหมอกสีขาวปกคลุมทั่วหุบเขา เมื่อทะเลหมอกสลายตัวไปแล้วจะมองเห็นผืนป่าดงดิบเบื้องล่างเบียดตัวกันแน่นท่ามกลางเทือกเขาสลับซับซ้อนกว้างไกลสุดตา

การบริการรองรับนักท่องเที่ยว

อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานให้บริการนักท่องเที่ยว โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ดังนี้

1. บ้านพักบริการนักท่องเที่ยวจำนวน 19 หลัง เต็มที่ให้เช่าอีกประมาณ 150 หลัง
2. ลานกางเต็นท์ 4 จุด คือ บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน บ้านกร่าง พะเนินทุ่ง ป่าละอู
3. ร้านอาหาร 1 จุด ตั้งอยู่ริมอ่างเก็บน้ำบริเวณที่ทำการอุทยานฯ

4. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ให้บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว ภายในศูนย์บริการมีห้องนิทรรศการ ห้องประชุม จุได้ประมาณ 80 ที่นั่ง

5. อาคารค่ายเยาวชน บริเวณหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ ที่ กจ. 4 (บ้านกร่าง) เพื่อรองรับการเข้าค่ายศึกษาธรรมชาติของเยาวชน

6. ห้องน้ำ ห้องสุขา

7. ป้ายชื่อและป้ายบอกทาง

จำนวนนักท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

สถิติผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน 11 ปีที่ผ่านมาจากปี พ.ศ. 2543 – 2553 (ตารางที่ 1) พบว่า ในปี พ.ศ. 2546 มีผู้มาเยือนสูงสุดถึง 163,462 คน ส่วนในปี พ.ศ. 2547 มีผู้มาเยือนต่ำสุดเพียง 102,643 คน

ตารางที่ 1 สถิตินักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ระหว่างปี พ.ศ. 2542 – 2551

ปีงบประมาณ	จำนวนนักท่องเที่ยว
2543	160,590
2544	131,381
2545	155,986
2546	163,462
2547	102,634
2548	156,840
2549	148,360
2550	116,167
2551	130,479
2552	162,415
2553	156,981

ที่มา: ฝ่ายระบบฐานข้อมูล ส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ (2553)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิตยา (2526) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนันทนาการ กลางแจ้งกับทัศนคติที่มีต่อสิ่งแวดล้อมของประชากรในกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนเพศชาย และเพศหญิง มีทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมในทุกๆ เรื่องไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษา อายุ และ อาชีพที่ต่างกัน ทำให้ประชากรมีทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมต่างกันในบางเรื่อง

ปรียาพร (2527) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนา สิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย โดยสรุปว่า นักท่องเที่ยวทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุที่แตกต่างกัน และรายได้ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึงไม่แตกต่างกัน แต่สำหรับทางด้านการศึกษานั้น นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึงแตกต่างกัน โดยมีแนวโน้มว่านักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับต่ำ

กว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นในทางบวกมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

อภิวรรณ (2534) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและการพัฒนาสถานที่พักผ่อน ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า เพศ การศึกษา ที่อยู่ปัจจุบัน ระยะเวลาที่พักผ่อน จำนวนครั้งที่เคยมาพัก ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อน ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

วษรัตน์ (2546) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม ที่มีผลทำให้ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การบริการต่างๆ และสภาพแวดล้อม ณ อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้าแห่งนี้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และประสบการณ์ในการท่องเที่ยว

ธีราร (2548) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวในวนอุทยานผางาม จังหวัดเลย ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยใช้สถิติไคลส์สแควร์ พบว่า ปัจจัยทางด้าน เพศ อายุ การศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการเดินทาง ขนาดของกลุ่ม และประสบการณ์การท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยด้านอาชีพ ค่าใช้จ่าย มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

ชลวรรณ (2549) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการบริการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี โดยผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการบริการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีอยู่ในระดับสูง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการบริการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน คือ จำนวนนักท่องเที่ยวในกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สมรักษ์ (2550) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ ดอยหลวง รวมถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ ดอยหลวง ของประชาชนท้องถิ่นอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติดอยหลวงอยู่ในระดับน้อย เห็นด้วยต่อการบริหารจัดการอุทยาน

แห่งชาติคดยหลวงในระดับมาก ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า รายได้ส่งผลต่อความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติคดยหลวงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติคดยหลวงส่งผลต่อความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติคดยหลวงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 สำหรับตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ส่งผลต่อความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติคดยหลวงอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

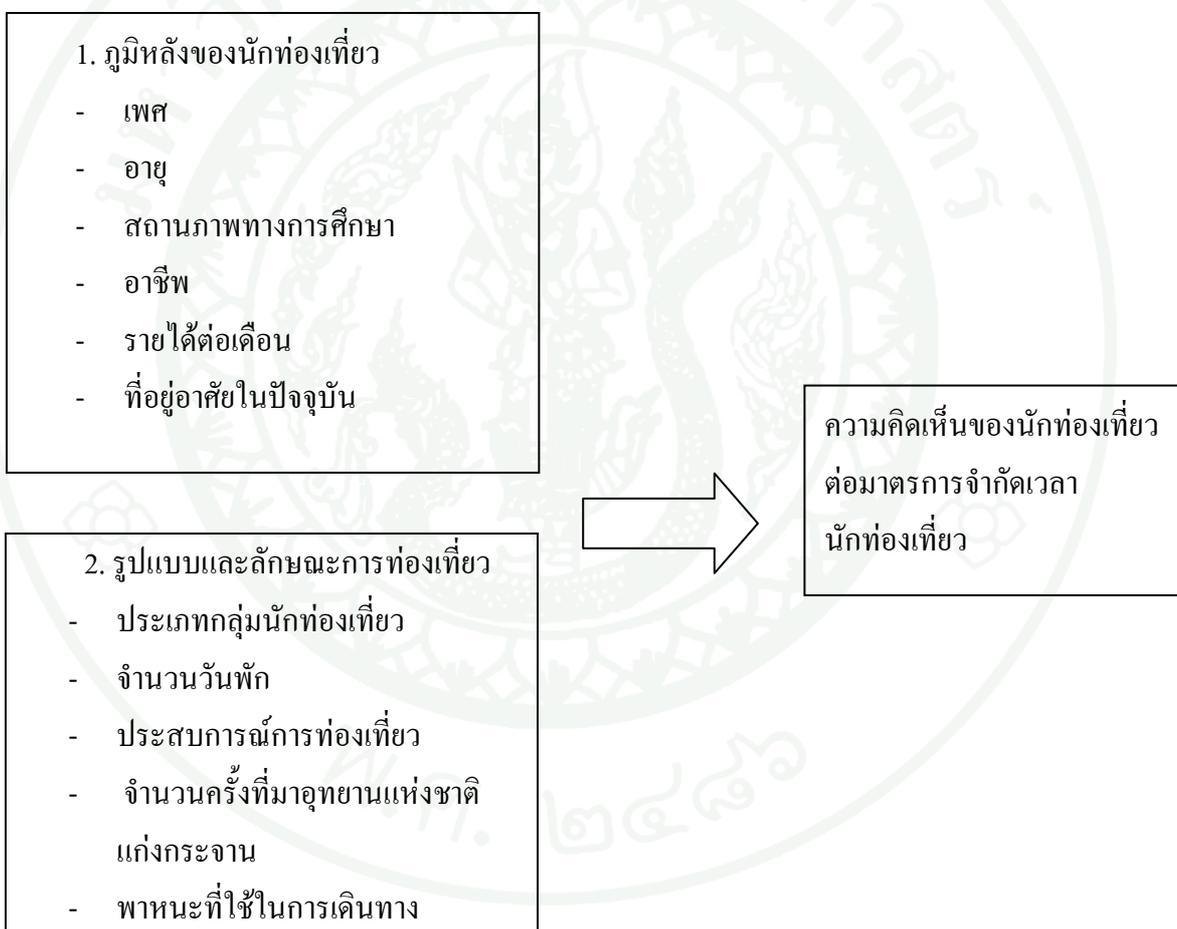

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาสรุปสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี โดยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดตัวแปรอิสระไว้ดังนี้ คือ

1. ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพทางการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และที่อยู่อาศัยปัจจุบัน
2. รูปแบบและลักษณะการท่องเที่ยว ได้แก่ จำนวนนักท่องเที่ยวในกลุ่ม ประเภทกลุ่มท่องเที่ยว จำนวนวันพัก ประสบการณ์ท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ตัวแปรตาม

ตัวแปรตามที่ได้กำหนดในการวิจัยครั้งนี้ คือ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

สมมติฐานของการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิดในการวิจัย และวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวแตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวแตกต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพทางการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวแตกต่างกัน
4. นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวแตกต่างกัน

5. นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวแตกต่างกัน
6. นักท่องเที่ยวที่มีที่อยู่อาศัยปัจจุบันต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวแตกต่างกัน
7. นักท่องเที่ยวที่มีกลุ่มที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวแตกต่างกัน
8. นักท่องเที่ยวที่มีระยะเวลาที่มาท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวแตกต่างกัน
9. นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวแตกต่างกัน
10. นักท่องเที่ยวที่มีจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวแตกต่างกัน
11. นักท่องเที่ยวที่ใช้พาหนะเดินทางมาท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวแตกต่างกัน

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

การศึกษาผู้วิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบทความ เอกสารทางวิชาการ และวิจัยต่างๆ เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยผู้วิจัยได้กำหนดอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. เอกสาร ข้อมูล และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. เครื่องมือเครื่องใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ
3. กล้องถ่ายรูป หรืออุปกรณ์บันทึกภาพ
4. คอมพิวเตอร์ และ โปรแกรมวิเคราะห์ผลทางสถิติ
5. แบบสอบถาม แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่มีทั้งคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 รูปแบบและลักษณะของการท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

วิธีการ

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเอกสารอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และกรอบแนวความคิดในการวิจัย เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา และวัตถุประสงค์ในการศึกษา โดยมีวิธีการศึกษาวิจัยดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิทางการศึกษา ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะการกระจายของพืชพรรณและสัตว์ป่า และจำนวนนักท่องเที่ยว

1.2 จัดทำแบบสอบถาม โดยใช้เอกสารและข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้า สืบค้นและจากการตั้งสมมติฐาน เป็นพื้นฐานในการออกแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายเปิดและปลายปิด นำแบบสอบถามไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแก้ไข ได้แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับภูมิหลังของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 รูปแบบและลักษณะของการท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการการจำกัดเวลานักท่องเที่ยว

1.3 การตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) ของแบบสอบถาม โดยการนำไปปรึกษาคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้องตรวจสอบความเที่ยงตรงเพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามก่อนที่จะนำไปทดสอบ จากนั้นนำไปทดสอบ (pre-test) กับนักท่องเที่ยว แล้วนำผลที่ได้มาจำนวน 30 คน มาเพื่อวิเคราะห์หาค่าความน่าเชื่อถือ (reliability) ของเครื่องมือด้วยวิธีของ Cronbach Alpha โดยการวิเคราะห์ค่า Alpha ของแบบสอบถามด้านความคิดเห็นได้ค่า $\text{Alpha} = 0.869$ จากนั้นจึงนำไปปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนการนำไปใช้จริง

1.4 นำแบบสอบถามมาเก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี โดยผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

(accidental sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane (1973) ซึ่งนิยมใช้ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดที่ยอมรับในการเป็นตัวอย่างของประชากรได้ มีสูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = ขนาดของประชากร
 e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

กำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนของนักท่องเที่ยว ที่เข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ในปี พ.ศ. 2553 มีจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวน 156,981 คน

$$\begin{aligned} n &= \frac{156,981}{1 + 156,981 (0.05)^2} \\ &= 399.39 \text{ คน} \end{aligned}$$

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยผู้ศึกษาเลือกวิธีการสุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) โดยวิธีการแจกแบบสอบถามของผู้ศึกษาไปยังกลุ่มตัวอย่าง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ตรวจสอบข้อมูลที่ได้ว่ามีความถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด ตรงประเด็นที่ต้องการ โดยจัดหมวดหมู่ของข้อมูล เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์ขั้นต่อไป

2.2 ลงรหัสข้อมูล ก่อนป้อนข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์เพื่อสามารถตรวจสอบและป้องกันความผิดพลาดในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เพื่ออธิบายภูมิหลังของนักท่องเที่ยว รูปแบบและลักษณะการท่องเที่ยว ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

2.4 การประเมินความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) ในรูปแบบของ ลิเคิร์ต (Likert's Scale) ซึ่งมีตัวเลือกตามระดับของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว โดยกำหนดระดับค่าคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ คือ

เห็นด้วยมากที่สุด	ได้	5	คะแนน
เห็นด้วยมาก	ได้	4	คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ได้	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ได้	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ได้	1	คะแนน

สำหรับเกณฑ์การแบ่งอัตรากำหนดของช่วงคะแนนในแต่ละระดับชั้นความคิดเห็น ซึ่งมีอยู่ 5 ระดับ โดยมีรายละเอียดในการคำนวณ ดังนี้

$$\text{ค่าพิสัย (range)} = \text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}$$

$$\text{จำนวนชั้น} = 5$$

$$\text{ดังนั้นค่าอัตรากำหนด} = \frac{\text{คะแนนสูงที่สุด} - \text{คะแนนต่ำที่สุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5 - 1}{5}$$

$$= 0.80$$

ดังนั้นช่วงคะแนนในแต่ละระดับชั้นของความคิดเห็น เป็นดังนี้

เกณฑ์ตามอันตรภาคชั้นดังกล่าวมีความหมายดังนี้

1.00–1.80 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวดำเนินมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

1.81–2.60 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวดำเนินมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย

2.61–3.40 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวดำเนินมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง

3.41–4.20 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวดำเนินมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

4.21–5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวดำเนินมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

2.5 การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test และ F-test โดยค่า t-test ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองกลุ่ม ว่ามีค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันหรือไม่ ส่วนค่า F-test ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสามกลุ่มขึ้นไป ว่ามีค่าเฉลี่ยของกลุ่มแตกต่างกันหรือไม่ และใช้วิธีการของ Scheffe ในการทดสอบความแตกต่างกันของค่าเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มย่อย (บุญเรียง, 2531)

ผลและวิจารณ์

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาปรากฏตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของนักท่องเที่ยว รูปแบบและลักษณะของการท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของนักท่องเที่ยว รูปแบบและลักษณะของการท่องเที่ยว

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับภูมิหลังของนักท่องเที่ยว เป็นการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบและลักษณะของการท่องเที่ยว ได้แก่ กลุ่มที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวที่อุทยานฯ ระยะเวลาที่มาท่องเที่ยวภายในอุทยานฯ ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวอุทยานฯ แห่งอื่น จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวที่อุทยานฯ พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาที่อุทยานฯ และกิจกรรมที่ทำในขณะที่มาท่องเที่ยวที่อุทยานฯ ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด 400 ตัวอย่าง แต่ที่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลมี 370 ตัวอย่าง เนื่องจาก 10 ตัวอย่างข้อมูลไม่สมบูรณ์ และอีก 20 ตัวอย่างมีอายุต่ำกว่า 15 ปี จึงไม่เข้ากัมนิยามของการศึกษานี้ ซึ่งผลการศึกษาปรากฏดังนี้

เพศ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 54.90 และเพศชาย จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 45.10

อายุ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่อายุ 21 – 30 ปี จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 35.90 รองลงมาคือ อายุ 31- 40 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 26.20 อายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 24.90 และน้อยที่สุด คือ อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาร้อยละส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 60.30 รองลงมาคือต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 26.20 และน้อยที่สุด มีการศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 ตามลำดับ

อาชีพ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาร้อยละส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 31.10 รองลงมาคือ อาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 นักเรียน นักศึกษา จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 20.30 มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.30 และน้อยที่สุด ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.10 ตามลำดับ

รายได้ต่อเดือน ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาร้อยละส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 38.90 รองลงมาคือมีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00 มีรายได้ต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 14.10 มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.60 และน้อยที่สุด มีรายได้ต่อเดือน 30,001 – 40,000 บาท จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 8.40 ตามลำดับ

ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาร้อยละส่วนใหญ่มีที่อยู่ปัจจุบันในกรุงเทพมหานคร จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 52.60 รองลงมาคือภาคกลางกับภาคตะวันตก จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 38.40 ภาคเหนือ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.60 ภาคใต้ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 และน้อยที่สุด คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.40 ตามลำดับ

กลุ่มที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาร้อยละส่วนใหญ่มีการเดินทางมากับเพื่อน จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 45.10 รองลงมา คือ เดินทางมากับเพื่อนร่วมงาน จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 เดินทางมากับครอบครัว จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 เดินทางมากับญาติพี่น้อง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00 และน้อยที่สุด คือ เดินทางมาคนเดียว จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 ตามลำดับ

ระยะเวลาที่มาท่องเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่มีการพักค้างคืน จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 81.40 และมาเช้า – กลับเย็น จำนวน 69คน คิดเป็นร้อยละ 18.60

ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติแห่งอื่น ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่เคยเดินทางไปท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติแห่งอื่น จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 65.40 และไม่เคยเดินทางไปท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติแห่งอื่น จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 34.60

จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 57.00 รองลงมาคือ เดินทางมาเป็นครั้งที่ 2 จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 20.30 เดินทางมากกว่า 2 ครั้ง จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 17.60 และน้อยที่สุด เดินทางมาประจำปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.10 ตามลำดับ

พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ส่วนตัวเพื่อมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 69.50 รองลงมา คือ ใช้รถของบริษัททัวร์ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 15.10 ใช้เช่าเหมารถตู้ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 12.20 ใช้รถโดยสารสาธารณะ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.90 และน้อยที่สุด คือใช้รถจักรยานยนต์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.40 ตามลำดับ

กิจกรรมที่ทำในขณะที่มาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่มีกิจกรรมถ่ายภาพมากที่สุด จำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 83.20 รองลงมา คือ กิจกรรมเดินเล่น จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 67.00 กิจกรรมปิกนิก-รับประทานอาหาร จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 66.80 กิจกรรมเล่นน้ำ จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 31.60 กิจกรรมเล่นเกม ร้องเพลง สังกัศรค์ จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 30.80 และมีกิจกรรมนั่งเล่น-นอนล่องแพ น้อยที่สุด จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 19.70 ตามลำดับ

รายละเอียดของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว รูปแบบและลักษณะของการท่องเที่ยว กับนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างข้างต้น ปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน
ในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

ข้อมูล	จำนวน (n=370)	ร้อยละ	หมายเหตุ
เพศ			
ชาย	167	45.10	
หญิง	203	54.90	
อายุ			
15 - 20 ปี	48	13.00	
20 -30 ปี	133	35.90	
31 -40 ปี	97	26.20	
>40 ปี	92	24.90	
สถานภาพทางการศึกษา			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	97	26.20	
ปริญญาตรี	223	60.30	
สูงกว่าปริญญาตรี	50	13.50	
อาชีพ			
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	36	9.70	
รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	113	30.50	
รับจ้างทั่วไป	27	7.30	
พนักงานบริษัทเอกชน	115	31.10	
นักเรียน/ นักศึกษา	75	20.30	
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	4	1.10	
รายได้ต่อเดือน			
≤ 10,000 บาท	144	38.90	
10,001 – 20,000 บาท	100	27.00	
20,001 – 30,000 บาท	52	14.10	
30,001 – 40,000 บาท	31	8.40	
> 40,001 บาท	43	11.60	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (n=370)	ร้อยละ	หมายเหตุ
ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน			
กรุงเทพมหานคร	195	52.60	
ภาคเหนือ	17	4.60	
ภาคใต้	11	3.00	
ภาคกลางและภาคตะวันตก	142	38.40	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5	1.40	
กลุ่มที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวที่อุทยานฯ			
มาคนเดียว	10	2.70	
มากับเพื่อน	167	45.10	
มากับครอบครัว	72	19.50	
มากับญาติพี่น้อง	26	7.00	
มากับเพื่อนร่วมงาน	95	25.70	
ระยะเวลาที่มาท่องเที่ยวภายในอุทยานฯ			
มาเช้า-เย็นกลับ	69	18.60	
พักค้างคืน	301	81.40	
ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวอุทยานฯ แห่งอื่น			
เคยไป	242	65.40	
ไม่เคยไป	128	34.60	
จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวที่อุทยานฯ			
มาครั้งแรก	211	57.00	
มาเป็นครั้งที่ 2	75	20.30	
มามากกว่า 2 ครั้ง	65	17.60	
มาประจำทุกปี	19	5.10	
พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาที่อุทยานฯ			
รถยนต์ส่วนตัว	251	69.40	
เช่าเหมารถตู้	45	12.20	

รถโดยสารสาธารณะ 7 1.90

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (n=370)	ร้อยละ	หมายเหตุ
รถจักรยานยนต์	5	1.40	
รถของบริษัททัวร์	56	15.10	
กิจกรรมที่ทำในขณะที่มาท่องเที่ยวที่อุทยานฯ			ตอบได้มากกว่า
ถ่ายภาพ	308	83.20	1 ข้อ
เดินเล่น	248	67.00	
ปิกนิก-รับประทานอาหาร	247	66.80	
เล่นเกม ร้องเพลง สังกสรรค์	114	30.80	
เล่นน้ำ	117	31.60	
นั่ง-นอนล่องแพ	73	19.70	

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยว ในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

การศึกษาในส่วนนี้ เป็นการศึกษาเพื่อหาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี โดยมีข้อคำถามทั้งสิ้น 15 ข้อ โดยคำถามทุกข้อเป็นข้อคำถามตามแบบ Likert Scale มีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ตัวเลือก แบ่งการให้คะแนนออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด ได้ 5 คะแนน เห็นด้วยมาก ได้ 4 คะแนน เห็นด้วยปานกลาง ได้ 3 คะแนน เห็นด้วยน้อย 2 คะแนน และไม่เห็นด้วย ได้ 1 คะแนน ซึ่งจากจำนวนข้อคำถามที่มีอยู่ 15 ข้อ ดังนั้น ความเป็นไปได้ของคะแนนที่นักท่องเที่ยวจะได้สูงสุด คือ ไม่เกิน 75 คะแนน (ตอบมีความคิดเห็นด้วยมากที่สุดทุกข้อ) และความเป็นไปได้ของคะแนนที่นักท่องเที่ยวจะได้ต่ำสุด คือ ไม่ต่ำกว่า 15 คะแนน (ตอบไม่เห็นด้วยทุกข้อ) ทั้งนี้ การหาระดับความคิดเห็นสามารถหาได้จากค่าเฉลี่ยคำตอบระดับความคิดเห็นแต่ละข้อของนักท่องเที่ยวทุกคน หลังจากนั้นนำค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่ได้ทุกข้อมาหาค่าเฉลี่ยในภาพรวมอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำไปเปรียบเทียบกับอันตรภาคชั้นที่ได้มีการกำหนดไว้ จะสามารถทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ได้ต่อไป

จากผลการศึกษาพบว่า เมื่อแบ่งคะแนนความคิดเห็นออกเป็น 5 ช่วงเท่า ๆ กัน โดยใช้เกณฑ์การหาอันตรภาคชั้นของคะแนน คือ นำคะแนนสูงสุด (75 คะแนน) ลบด้วยคะแนนต่ำสุด (15 คะแนน) แล้วหารด้วย 5 (ได้ค่าช่วงของคะแนน เท่ากับ 12.00) พบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาล้วนส่วนใหญ่มีคะแนนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวอยู่ในช่วง 51.10 – 63.00 คะแนน จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 60.80 รองลงมา มีคะแนนความคิดเห็นอยู่ในช่วง 39.10 – 51.00 คะแนน จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 25.80 มีความคิดเห็นอยู่ในช่วง 63.10 - 75.00 คะแนน จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.90 และน้อยที่สุดมีคะแนนความคิดเห็นอยู่ในช่วง 15.00 – 27.00 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 0.00 ตามลำดับ โดยมีคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยเท่ากับ 56.31 คะแนน มีคะแนนความคิดเห็นมากที่สุด เท่ากับ 75 คะแนน และมีคะแนนความคิดเห็นน้อยที่สุด 36 คะแนน รายละเอียดของคะแนนความคิดเห็นปรากฏตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 คะแนนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยว
ในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

คะแนนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อ มาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยว	จำนวน (n=370)	ร้อยละ	หมายเหตุ
15.00 – 27.00 คะแนน	0	0.00	เฉลี่ย = 56.31 คะแนน
27.01 – 39.00 คะแนน	2	0.50	มากที่สุด = 75 คะแนน
39.01 – 51.00 คะแนน	88	23.80	น้อยที่สุด = 26 คะแนน
51.01 – 63.00 คะแนน	225	60.80	
63.01 – 75.00 คะแนน	55	14.90	

เมื่อหาค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ของแต่ละข้อมาหาค่าเฉลี่ยในภาพรวม แล้วจึงนำไปเปรียบเทียบกับอันตรภาคชั้นที่ได้กำหนดไว้ พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีมีค่าเท่ากับ 3.75 ซึ่งมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเกี่ยวกับมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีโดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 15 ได้แก่ “การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อปฏิบัติ และข้อห้ามต่างๆ ของอุทยาน” เป็นข้อที่มีระดับความเห็นมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.14 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อที่ 2 “การจำกัดเวลานักท่องเที่ยวจะช่วยลดปริมาณความแออัด

ภายในอุทยานแห่งชาติ” และ ข้อที่ 13 “การควบคุมการทำกิจกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ” มีค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้งสองข้อ เท่ากับ 4.11 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีระดับความเห็นด้วยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 7 “หากมีการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวจะทำให้นักท่องเที่ยวเบื่อหน่ายไม่อยากจะมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน” โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปรากฏตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

ข้อความ	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลา					$\bar{X}$	S.D.
	นักท่องเที่ยว						
	มากที่สุด (%)	มาก (%)	ปานกลาง (%)	น้อย (%)	น้อยที่สุด (%)		
1. การจำกัดเวลานักท่องเที่ยวที่เข้าไปในบริเวณอุทยานแห่งชาติ	28.1 (104)	39.1 (145)	27.3 (101)	4.1 (15)	1.4 (3)	3.89	0.91
2. การจำกัดเวลานักท่องเที่ยวจะช่วยลดปริมาณความแออัดภายในอุทยานแห่งชาติ	28.4 (105)	48.4 (179)	19.7 (73)	2.5 (9)	1.1 (4)	4.01	0.82
3. การจำกัดเวลานักท่องเที่ยวช่วยป้องกันการเสื่อมโทรมของสถานที่ภายในอุทยานแห่งชาติ	36.8 (136)	42.7 (158)	15.9 (59)	3.8 (14)	0.8 (3)	4.11	0.86
4. การจำกัดเวลาท่องเที่ยวจะช่วยลดความเสียหายที่จะเกิดกับสิ่งแวดล้อมและเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน	28.9 (107)	49.7 (184)	17.1 (63)	3.5 (13)	0.8 (3)	4.02	0.82

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อความ	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลา					$\bar{X}$	S.D.
	นักท่องเที่ยว						
	มากที่สุด (%)	มาก (%)	ปานกลาง (%)	น้อย (%)	น้อยที่สุด (%)		
5. การจำกัดเวลานักท่องเที่ยว จะช่วยในการคุ้มครองและดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ	33.0 (122)	44.0 (163)	18.9 (70)	3.0 (11)	1.1 (4)	4.05	0.86
6. การจำกัดเวลานักท่องเที่ยว จะทำให้ปริมาณนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวภายในอุทยานฯลดลง	13.2 (49)	29.5 (109)	33.0 (122)	13.2 (49)	11.1 (41)	3.21	1.17
7. หากมีการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวจะทำให้ นักท่องเที่ยวเบื่อหน่ายไม่ อยากที่จะมาท่องเที่ยวใน อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน	9.7 (36)	23.0 (85)	34.8 (129)	17.6 (65)	14.9 (55)	2.95	1.18
8. การกำหนดช่วงฤดูกาลให้ นักท่องเที่ยวเข้าไปใช้พื้นที่ ในอุทยานฯ จะดีกว่าการ จำกัดเวลานักท่องเที่ยว	21.4 (79)	33.1 (123)	29.5 (109)	9.2 (34)	6.8 (25)	3.53	1.13

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อความ	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลา					$\bar{X}$	S.D.
	นักท่องเที่ยว						
	มากที่สุด (%)	มาก (%)	ปานกลาง (%)	น้อย (%)	น้อยที่สุด (%)		
9. การกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์บนพื้นที่อุทยานแห่งชาติจะเป็นการดีกว่าการจำกัดเวลานักท่องเที่ยว	19.5 (72)	33.0 (122)	35.9 (133)	8.4 (31)	3.2 (12)	3.57	1.00
10. การใช้นโยบายที่เข้มงวดในการควบคุม เช่น การเพิ่มบทลงโทษ เพิ่มมาตรการควบคุมต่างๆ	21.6 (80)	41.6 (154)	30.5 (113)	4.3 (16)	2.0 (7)	3.77	0.90
11. การกำหนดพื้นที่ เช่น การกำหนดพื้นที่การทำกิจกรรม อย่างชัดเจน	28.1 (104)	43.2 (100)	25.7 (95)	2.7 (10)	0.3 (1)	3.96	0.82
12. กำหนดระดับความเข้มข้นของการใช้พื้นที่ เช่น การกำหนดจุดเข้าออกของแหล่งท่องเที่ยว การควบคุมปริมาณผู้คน	24.1 (89)	45.6 (169)	26.8 (99)	3.2 (12)	0.3 (1)	3.90	0.81
13. การควบคุมการทำกิจกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ	34.6 (128)	44.1 (163)	19.7 (73)	1.1 (4)	0.5 (2)	4.11	0.79
14. การเรียกสิ่งตอบแทน เช่น เรียกค่าธรรมเนียมผ่านทาง การเก็บค่าบริการเพิ่มเติม	12.2 (45)	24.3 (90)	37.0 (137)	14.3 (53)	12.2 (45)	3.10	1.16

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อความ	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลา นักท่องเที่ยว					$\bar{X}$	S.D.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)		
15. การประชาสัมพันธ์ให้ ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อ ปฏิบัติ และข้อห้ามต่างๆ ของอุทยาน	42.9 (159)	32.2 (119)	21.4 (79)	3.2 (12)	0.3 (1)	4.14	0.88
เฉลี่ย						3.75	0.46

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการ จำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้แบ่งตัวแปรอิสระแต่ละตัวออกเป็นกลุ่มต่างๆ โดยใช้ลักษณะสภาพเศรษฐกิจ สังคมที่แตกต่างกัน หรือใช้ค่าเฉลี่ยของตัวแปรเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม จากนั้นจึงนำตัวแปรแต่ละตัวมาหาความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในที่นี้คือ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้สถิติ t-test กับตัวแปรอิสระที่จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม และใช้สถิติ F-test กับตัวแปรอิสระที่จำแนกออกเป็น 3 กลุ่มขึ้นไป ทั้งนี้ ได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ $p = 0.05$ และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการประมวลผลการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏผลดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นเพศชายกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นเพศหญิง พบว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นเพศชายมีจำนวน 167 คน และนักท่องเที่ยวที่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 203 คน เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบเพื่อหาค่าความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า โอกาสแห่งความเป็นไปได้ ของค่าสถิติ t-test เท่ากับ 0.47 ค่า $p = 0.64$ (ตารางที่ 6) ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า p ที่กำหนด 0.05 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า จากผลการศึกษาปรากฏว่าระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นเพศชายและเพศหญิงมองว่ามาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานมีความสำคัญต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกันจึงมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา (2526) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งกับทัศนคติที่มีต่อสิ่งแวดล้อมของประชากรในกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนเพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมในทุกๆ เรื่อง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน

เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p – value
ชาย	167	3.77	0.77		
หญิง	203	3.74	0.44		
				0.47	0.64

สมมติฐานที่ 2 นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยว โดยใช้ช่วงอายุที่มีค่าต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวน 48 คน ช่วงอายุ 21 – 30 ปี มีจำนวน 133 คน ช่วงอายุ 31 – 40 ปี มีจำนวน 97 คน และช่วงอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป มีจำนวน 92 คน เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบเพื่อหาค่าความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 3 กลุ่ม โดยใช้สถิติ F-test ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า โอกาสแห่งความเป็นไปได้ ของค่าสถิติ F-test เท่ากับ 1.70 ค่า $p = 0.17$ (ตารางที่ 7) ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า p ที่กำหนด 0.05 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทุกช่วงระดับอายุเข้าใจถึงผลของมาตรการการจำกัดเวลาของนักท่องเที่ยวเพื่อให้อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ได้มีโอกาสฟื้นตัวจากการท่องเที่ยว ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกันจึงมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรียาพร (2527) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาลำน้ำความสะอาดบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย โดยสรุปว่า อายุที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแผนการพัฒนาลำน้ำความสะอาดบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึงไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน

อายุ	N	$\bar{X}$	S.D.	F	p - value
15 - 20 ปี	48	3.82	0.45		
20 - 30 ปี	133	3.70	0.43		
31 - 40 ปี	97	3.81	0.47		
> 40 ปี	92	3.74	0.44		
				1.70	0.17

สมมติฐานที่ 3 นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 97 คน มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวน 223 คน และมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 50 คน เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบเพื่อหาค่าความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 3 กลุ่ม โดยใช้สถิติ F-test ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าโอกาสแห่งความเป็นไปได้ของค่าสถิติ F-test เท่ากับ 0.96 ค่า $p = 0.38$ (ตารางที่ 8) ซึ่งมีความมากกว่าค่า p ที่กำหนด 0.05 แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันนี้ในทุกภาคส่วนได้มีการรณรงค์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทำให้กลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้และเข้าใจถึงมาตรการการจำกัดเวลาการท่องเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ซึ่งระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดต่อมาตรการการจำกัดนักท่องเที่ยวสูงกว่าระดับการศึกษาอื่นๆ ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกันจึงมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมรภัทร์ (2550) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติดอยหลวง รวมถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติดอยหลวง ของประชาชนท้องที่อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่าระดับการศึกษา ส่งผลต่อความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติดอยหลวงอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	N	$\bar{X}$	S.D.	F	p - value
ต่ำกว่าปริญญาตรี	97	3.79	0.48		
ปริญญาตรี	223	3.73	0.46		
สูงกว่าปริญญาตรี	50	3.81	0.41		
				0.96	0.38

สมมติฐานที่ 4 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างๆ ได้แก่ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 36 คน รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 113 คน รับจ้างทั่วไป มีจำนวน 27 คน พนักงานบริษัทเอกชน มีจำนวน 115 คน นักเรียน/นักศึกษา มีจำนวน 75 คน และไม่ได้ประกอบอาชีพ มีจำนวน 4 คน เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบเพื่อหาค่าความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 6 กลุ่ม โดยใช้สถิติ F-test ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าโอกาสแห่งความเป็นไปได้ ของค่าสถิติ F-test เท่ากับ 1.68 ค่า $p = 0.14$ (ตารางที่ 9) ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า p ที่กำหนด 0.05 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทุกอาชีพล้วนเห็นความสำคัญของมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวว่าจะได้รับผลดีจากมาตรการดังกล่าว ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกันจึงมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธำรง (2548) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวในวนอุทยานผางาม จังหวัดเลย พบว่า อาชีพ มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกัน

อาชีพ	N	$\bar{X}$	S.D.	F	p - value
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	36	3.88	0.41		
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	113	3.73	0.45		
รับจ้างทั่วไป	27	3.75	0.42		
พนักงานบริษัทเอกชน	115	3.74	0.49		
นักเรียน/นักศึกษา	75	3.77	0.44		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	4	3.23	0.48		
				1.68	0.14

สมมติฐานที่ 5 นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวน 144 คน มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท มีจำนวน 100 คน และมีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 20,001 บาทขึ้นไป มีจำนวน 126 คน เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบเพื่อหาค่าความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 3 กลุ่ม โดยใช้สถิติ F-test ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าโอกาสแห่งความเป็นไปได้ ของค่าสถิติ F-test เท่ากับ 1.47 ค่า $p = 0.23$ (ตารางที่ 10) ซึ่งมีความมากกว่าค่า p ที่กำหนด 0.05 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มรายได้ คิดว่ามาตรการการจำกัดเวลาของนักท่องเที่ยวจะช่วยลดปริมาณความแออัดภายในอุทยานแห่งชาติได้ โดยนักท่องเที่ยวที่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อมาตรการการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวสูงกว่ากลุ่มรายได้อื่นๆ ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันจึงมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของธำรง (2548) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวในวนอุทยานผางาม จังหวัดเลย รายได้ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

รายได้ต่อเดือน	N	$\bar{X}$	S.D.	F	P
≤ 10,000 บาท	144	3.74	0.49		
10,001 – 20,000 บาท	100	3.71	0.41		
>20,000 บาท	126	3.81	0.46		
				1.47	0.23

สมมติฐานที่ 6 นักท่องเที่ยวที่มีที่อยู่อาศัยปัจจุบันต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีที่อยู่ปัจจุบันในกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 195 คน อยู่ในภาคกลางและภาคตะวันตก มีจำนวน 142 คน และอยู่ภาคอื่นๆ มีจำนวน 33 คน เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบเพื่อหาค่าความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 3 กลุ่ม โดยใช้สถิติ F-test ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าโอกาสแห่งความเป็นไปได้ ของค่าสถิติ F-test เท่ากับ 1.37 ค่า $p = 0.26$ (ตารางที่ 11) ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า p ที่กำหนด 0.05 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีที่อยู่อาศัยปัจจุบันแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า จากผลการศึกษาปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่มีที่อยู่อาศัยในจังหวัดต่างๆ มีความคิดเห็นต่อมาตรการการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่มีที่อยู่อาศัยปัจจุบันต่างกันจึงมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิวรรณ (2534) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและการพัฒนาสถานที่พักผ่อน ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่าที่อยู่ปัจจุบัน ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อน ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีที่อยู่ปัจจุบันต่างกัน

ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน	N	$\bar{X}$	S.D.	F	p
กรุงเทพมหานคร	195	3.78	0.46		
ภาคกลางและตะวันตก	142	3.70	0.48		
ภาคอื่นๆ	33	3.80	0.49		
				1.37	0.26

สมมติฐานที่ 7 นักท่องเที่ยวที่มีกลุ่มที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวด้วยกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวกับเพื่อน จำนวน 167 คน มากับเพื่อนร่วมงาน มีจำนวน 95 คน และมากับคนอื่นๆ มีจำนวน 108 คน เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบเพื่อหาค่าความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 3 กลุ่ม โดยใช้สถิติ F-test ดูความคิดเห็น ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าโอกาสแห่งความเป็นไปได้ ของค่าสถิติ F-test เท่ากับ 0.69 ค่า $p = 0.50$ (ตารางที่ 11) ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า p ที่กำหนด 0.05 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีที่กลุ่มที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวมีจุดประสงค์ในการท่องเที่ยว เพื่อ มาพักผ่อน หรือเยี่ยมชมธรรมชาติ จึงทำให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่มีกลุ่มที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวด้วยกันจึงมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีกลุ่มที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวด้วยกัน

กลุ่มที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยว	N	$\bar{X}$	S.D.	F	p - value
มากับเพื่อน	167	3.78	0.45		
มากับเพื่อนร่วมงาน	95	3.71	0.49		
มากับคนอื่นๆ	108	3.76	0.44		
				0.69	0.50

สมมติฐานที่ 8 นักท่องเที่ยวที่มีระยะเวลาที่มาท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาเช้า-เย็นกลับกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่พักค้างคืน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเช้า-เย็นกลับมีจำนวน 69 คน และนักท่องเที่ยวที่พักค้างคืน มีจำนวน 301 คน เมื่อนำค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมาทดสอบเปรียบเทียบเพื่อหาค่าความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าโอกาสแห่งความเป็นไปได้ ของค่าสถิติ t-test เท่ากับ -0.51 ค่า $p = 0.61$ (ตารางที่ 12) ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า p ที่กำหนด 0.05 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีระยะเวลาที่มาท่องเที่ยวแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า จากผลการศึกษาปรากฏว่าระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวที่พักค้างคืน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อมาตรการการจำกัดเวลามากกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาเช้า เย็นกลับ ซึ่งนักท่องเที่ยวที่พักค้างคืนไม่ชอบความแออัด จึงเห็นด้วยกับมาตรการดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิวรรณ (2534) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและการพัฒนาสถานที่พักแรม ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า ระยะเวลาที่พักค้างแรม ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักแรม ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่มีระยะเวลาที่มาท่องเที่ยวต่างกันจึงมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีระยะเวลาที่มาท่องเที่ยวต่างกัน

ระยะเวลาที่มาท่องเที่ยว	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p – value
มาเช้า-เย็นกลับ	69	3.73	0.35		
พักค้างคืน	301	3.76	0.47		
				-0.50	0.61

สมมติฐานที่ 9 นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เคยมีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวอุทยานฯ กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวอุทยานฯ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เคยมีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวอุทยานฯ มีจำนวน 242 คน และนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวอุทยานฯ มีจำนวน 128 คน เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบเพื่อหาค่าความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าโอกาสแห่งความเป็นไปได้ ของค่าสถิติ t-test เท่ากับ -1.25 ค่า $p = 0.21$ (ตารางที่ 13) ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า p ที่กำหนด 0.05 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์การเดินทางมาท่องเที่ยวกับไม่เคยมีประสบการณ์การเดินทางมาท่องเที่ยวมองเห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติเหมือนกัน ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยวต่างกันจึงมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยวต่างกัน

ประสบการณ์การท่องเที่ยว	N	$\bar{X}$	S.D.	T	P – value
เคย	242	3.73	0.46		
ไม่เคย	128	3.79	0.45		
				-1.25	0.21

สมมติฐานที่ 10 นักท่องเที่ยวที่มีจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวครั้งแรก มีจำนวน 211 คน มาท่องเที่ยวครั้งที่ 2 มีจำนวน 75 คน มาท่องเที่ยวมากกว่า 2 ครั้ง มีจำนวน 69 คนและมาท่องเที่ยวเป็นประจำทุกปี มีจำนวน 19 คน เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบเพื่อหาค่าความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 4 กลุ่ม โดยใช้สถิติ F-test ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าโอกาสแห่งความเป็นไปได้ ของค่าสถิติ F-test เท่ากับ 3.91 ค่า $p = 0.01$ (ตารางที่ 14) ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่า p ที่กำหนด 0.05 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อใช้การทดสอบรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe ผลปรากฏว่า นักท่องเที่ยวที่มาครั้งที่ 2 มีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี สูงกว่านักท่องเที่ยวที่มาครั้งแรก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ที่เดินทางมาครั้งที่ 2 นั้นเคยมีประสบการณ์จากการมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จึงทำให้มองเห็นถึงสภาพปัญหาหรือความแออัดจากการมาท่องเที่ยวภายในอุทยาน จึงมีการสนับสนุนความคิดเกี่ยวกับมาตรการการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวมากกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวครั้งแรก ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวต่างกันจึงมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ อภิวรรณ (2534) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและการพัฒนาสถานที่พักผ่อน ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า จำนวนครั้งที่เคยมาพัก ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อน ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวต่างกัน

จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว	N	$\bar{X}$	S.D.	F	P - value
มาเป็นครั้งแรก	211	3.69	0.46		
มาเป็นครั้งที่ 2	75	3.80	0.46		
มามากกว่า 2 ครั้ง	69	3.89	0.39		
มาประจำทุกปี	19	3.82	0.50		
				3.91	0.01*

ตารางที่ 15 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว จำแนกตามจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวและเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ Scheffe ต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว และความคิดเห็น	จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว			
	มาเป็นครั้งแรก	มาเป็นครั้งที่ 2	มามากกว่า 2 ครั้ง	มาประจำทุกปี
ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลา				
มาเป็นครั้งแรก	-	*		
มาเป็นครั้งที่ 2	-	-		
มามากกว่า 2 ครั้ง	-	-	-	
มาประจำทุกปี	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 11 นักท่องเที่ยวที่ใช้พาหนะเดินทางมาท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ใช้พาหนะรถยนต์ส่วนตัวกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ใช้พาหนะรถประเภทอื่นๆ พบว่า นักท่องเที่ยวที่ใช้พาหนะรถยนต์ส่วนตัว มีจำนวน 257 คน และนักท่องเที่ยวที่ใช้พาหนะรถประเภทอื่นๆ มีจำนวน 113 คน เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบเพื่อหาค่าความแตกต่างระหว่างนักท่องเที่ยวทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าโอกาสแห่งความเป็นไปได้ ของค่าสถิติ t-test เท่ากับ 1.64 ค่า $p = 0.10$ (ตารางที่ 16) ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า p ที่กำหนด 0.05 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่ใช้พาหนะเดินทางมาท่องเที่ยวแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่ใช้พาหนะเดินทางมาท่องเที่ยวต่างกันจึงมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ
แก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่ใช้พาหนะเดินทางมาท่องเที่ยว
ต่างกัน

พาหนะเดินทางมาท่องเที่ยว	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p - value
รถยนต์ส่วนตัว	257	3.78	0.44		
รถประเภทอื่นๆ	113	3.70	0.49		
				1.64	0.10

ตารางที่ 17 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลา
นักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

ตัวแปรอิสระที่ใช้ศึกษาวิจัย	t-test	F-test	p - value
1. เพศ	0.47		0.64
2. อายุ		1.70	0.17
3. ระดับการศึกษา		0.96	0.38
4. อาชีพ		1.68	0.14
5. รายได้ต่อเดือน		1.47	0.23
6. ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน		1.37	0.26
7. กลุ่มที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยว		0.69	0.50
8. ระยะเวลาที่มาท่องเที่ยว	-0.51		0.61
9. ประสบการณ์การท่องเที่ยว	-1.25		0.21
10. จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว		3.91	0.02
11. พาหนะเดินทางมาท่องเที่ยว	1.64		0.10

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของนักท่องเที่ยว รูปแบบและลักษณะของการท่องเที่ยว ผลการศึกษาสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาคือเพศหญิง จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 54.90 มีช่วงอายุ 21 – 30 ปี จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 35.90 ได้รับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 60.30 มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 31.10 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 38.90 มีที่อยู่ปัจจุบันในกรุงเทพมหานคร จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 52.60 มีการเดินทางมากับเพื่อน จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 45.10 มีการพักค้างคืน จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 81.40 เคยเดินทางไปท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติแห่งอื่น จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 65.40 เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 57.00 ใช้รถยนต์ส่วนตัวเพื่อมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 69.50 และมีกิจกรรมถ่ายภาพมากที่สุด จำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 83.20

ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษารูปได้ว่า ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีมีค่าเท่ากับ 3.75 ซึ่งมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเกี่ยวกับมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษารูปได้ว่า จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี และปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน กลุ่มที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยว ระยะเวลาที่มาท่องเที่ยว ประสบการณ์การท่องเที่ยว และพาหนะเดินทางมาท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

จากคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมตอนที่ 4 ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างได้แสดงข้อเสนอแนะและความคิดเห็น ผู้วิจัยจึงนำมาสรุปไว้ดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ดังนั้นจึงควรดำเนินมาตรการนี้ต่อไป
2. เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการเดินทางมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานเป็นครั้งแรก ดังนั้นควรจะมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อปฏิบัติ และข้อห้ามต่างๆ สำหรับการใช้พื้นที่ภายในอุทยานฯ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงควรมีคู่มือแจกให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในอุทยานฯ
3. ประเภทของยานพาหนะจะถูกจำกัดโดยลักษณะของเส้นทาง แต่ควรมีการควบคุมประเภทของยานพาหนะที่เข้าไปในพื้นที่ เพื่อป้องกันการทำลายธรรมชาติ
4. สำหรับการศึกษานี้ครั้งต่อไป ควรจะมีการแบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวว่าบริเวณใดจำกัดเวลาหรือไม่จำกัดเวลา

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. 2552. สำนักอุทยานแห่งชาติ. แหล่งที่มา:

http://park.dnp.go.th/visitor/nationparkshow.php?PTA_CODE=1001. 10 ตุลาคม 2552.

กรณีการ ลีริสิงห์. 2525. เคมีของน้ำ น้ำโสโครก และการวิเคราะห์. บริษัทประยูร, กรุงเทพฯ.

_____. 2552. ฝ่ายระบบฐานข้อมูล ส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ. แหล่งที่มา:

http://www.dnp.go.th/NPRD/develop/data/statold/10year_50.pdf.

คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2530. รายงานการประเมินสถานภาพอุทยานแห่งชาติ พื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า และพื้นที่คุ้มครองอื่นๆ ในประเทศไทย. กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และ สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.

จำรอง เงินดี. 2534. เอกสารการสอนวิชาจิตวิทยาสังคม. ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ชวาล แพร่ตกุล. 2526. เทคนิคการเขียนข้อทดสอบ. บริษัทไทยวัฒนาพานิช จำกัด, กรุงเทพฯ.

ดร.ชนิ เอมพันธุ์ และ สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ. 2541. การสัมมนาหัวหน้าอุทยานแห่งชาติและวนอุทยานครั้งที่ 2 ในระหว่างวันที่ 12-15 กันยายน 2541 ณ โรงแรมเชียงใหม่ภูคำ จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพฯ.

_____. ม.ป.ป. อุทยานแห่งชาติกับการอนุรักษ์. การบริการการจัดการพื้นที่อนุรักษ์และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางด้านชีวภาพ (1). ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์, กองฝึกอบรม กรมป่าไม้ และ Danish Cooperation for Environment and Development, กรุงเทพฯ.

นพมาศ ธีรเวคิน. 2542. จิตวิทยาสังคมกับชีวิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

นิวัติ เรืองพานิช. 2542. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. โครงการตำราชุดการจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เล่มที่ 1. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. 2531. การวัดทัศนคติ. คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6. บริษัทพิงเกอร์แอนด์มีเดีย, กรุงเทพฯ.

พันทิพา โฉมประดิษฐ์. 2530. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ไพบุลย์ เทวรักษ์. 2537. จิตวิทยา: ศึกษาพฤติกรรมภายนอกและภายใน. โรงพิมพ์เอส.ดี.เพรส, กรุงเทพฯ.

ไพศาล หวังพานิช. 2526. การวัดผลการเรียน. สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, กรุงเทพฯ.

ราชกิจจานุเบกษา. 2504. พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504. เล่มที่ 78. ตอนที่ 80. กรุงเทพฯ.

_____. 2522. พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. ฉบับพิเศษ, กรุงเทพฯ.

_____. 2542. พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522. ฉบับพิเศษ. เล่มที่ 92. กรุงเทพฯ.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2525. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. อักษรเจริญทัศน์การพิมพ์. กรุงเทพฯ.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2532. ปทานุกรมสังคมวิทยา. อักษรเจริญทัศน์การพิมพ์, กรุงเทพฯ.

ลักขณา ศรีวัฒน์. 2544. จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. โอ.เอส.พรินติ้งเฮ้าส์, กรุงเทพฯ

วิจิต อุกะโชค. 2545. ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมล่องแก่งน้ำว้า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิเชียร เกตุสิงห์. 2524. คู่มือการวิจัยหลักการสร้างและการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. นักพิมพ์เรือนแก้ว, กรุงเทพฯ.

วาชรัตน์ นันทเสน. 2546. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศรีสุรางค์ ทีนะกุล, สมจิตติ รัตนอุดมโชค, ทรงศักดิ์ นิธิปรีชา, สมศักดิ์ เทศสวัสดิ์วงศ์ และเวชชัย สังข์สาย. 2542. การคิดและการตัดสินใจ. โครงการพัฒนาสื่อการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา. เวิร์ดเวฟเอนดูเคชั่น, กรุงเทพฯ.

สมจิตต์ สุพรรณทัศน์. 2534. พฤติกรรมการเปลี่ยนแปลง. วิชาสุขศึกษา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, กรุงเทพฯ.

สร้อยตระกูล อรรถมานะ. 2545. พฤติกรรมองค์การ: ทฤษฎีและการประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ 3. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สุชา จันทร์เอม. 2524. จิตวิทยาสังคม. สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, กรุงเทพฯ.

เสาวณิต ตั้งตระกูล. 2533. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์. 2545. **เทคโนโลยีการศึกษา: หลักการและแนวคิดสู่ปฏิบัติ**. งานส่งเสริม
การผลิตตำรา มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.

อำนาจ คอวนิช. 2528. **วนศาสตร์ชุมชน**. บริษัทลิฟวิ่ง จำกัด, กรุงเทพฯ.

Best, J. W. 1977. **Research in Education**. Prentice Hall, Inc., New Jersey.

_____. 1986. **Research in Education**. 5th, Englewood Cliffs, Prentice Hall, Inc, New Jersey.

Bloom, B.S. 1984. **Taxonomy of Educational Objectives, Handbook I: Cognitive Domain**.
Longman: New York.

Foster, C.R. 1971. **Psychology for Life Today**. 3rd, American Technical Society, Chicaco.

Good, C.V. 1976. **Dictionary of Education**. McGraw – Hill Book Company, New York.

Krzysztof, P. 1959. **Tourism as the Subject of Interdisciplinary Research: Tourism
Research: Routledge**, London and New York.

Morgan, C.T. and R.A. King. 1971. **Introduction to Psychology**. 4th, McGraw-Hill
Kogagusha, Ltd., Tokyo.

Oskamp, S. 1977. **Attitude and Opinion**. Prentice-Hall, Inc., New Jersey.

Smith, V. 1989. **Host and Guests: The Anthropology of Tourism**. 2nd, University of
Pennsylvania Press, Philadelphia.

Webster. 1984. **Webster's New Riverside University Dictionary**. Houghton Mifflin Company,
USA. Copyright.

Webster, M. 1966. **New World Dictionary**. Compact School World Publishing Company, New York.

Yamane, T. 1973. **Statistics: An Introductory Analysis**. 3rd, Haper & Low, New York.

ภาคผนวก

เลขที่.....	วันที่.....
-------------	-------------

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อมาตรการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวใน
อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

โปรดตอบแบบสอบถามหรือเติมข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความหรือเติมข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง
เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของท่าน

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว

1. เพศ 1. ชาย 2. เพศหญิง
2. อายุ.....ปี
3. สถานภาพทางการศึกษา
 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรี 3. สูงกว่าปริญญาตรี
4. อาชีพ
 1. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว 2. รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ 3. รับจ้างทั่วไป
 4. พนักงานบริษัทเอกชน 5. นักเรียน/นักศึกษา 6. ไม่ได้ประกอบอาชีพ
 7. อื่นๆ โปรดระบุ.....
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....บาท
6. ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน จังหวัดใด
 1. กรุงเทพฯ 2.ภาคเหนือ จังหวัด.....
 3. ภาคใต้ ..... 4. ภาคกลาง จังหวัด.....

5. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัด.....

ตอนที่ 2 รูปแบบและลักษณะของการท่องเที่ยว

1. ท่านเดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานกับ

☐ 1. มาคนเดียว	☐ 2. มากับเพื่อน.....คน
☐ 3. มากับครอบครัว.....คน	☐ 4. มากับญาติพี่น้อง.....คน
☐ 5. มากับเพื่อนร่วมงาน.....คน	☐ 6. อื่นๆ โปรดระบุ.....คน

2. ระยะเวลาการค้างคืนที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานหรือไม่

☐ 1. มาเช้า-เย็นกลับ	☐ 2. พักค้างคืน.....วัน
---	--

3. ท่านเคยไปท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติที่อื่นมาก่อนหรือไม่

☐ 1. เคยไป โปรดระบุ.....	☐ 2. ไม่เคยไป
---	--------------------------------------

4. จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

☐ 1. มาเป็นครั้งแรก	☐ 2. มาเป็นครั้งที่ 2
☐ 3. มามากกว่า 2 ครั้ง	☐ 4. มาประจำทุกปี

5. ท่านเดินทางมาอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ด้วยพาหนะอะไร

☐ 1. รถยนต์ส่วนตัว	☐ 2. เช่าเหมารถตู้
☐ 3. รถโดยสารสาธารณะ	☐ 4. รถจักรยานยนต์
☐ 5. รถของบริษัททัวร์	☐ 6. อื่นๆ โปรดระบุ.....

6. กิจกรรมที่ท่านทำขณะมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. ถ่ายภาพ	☐ 2. เดินเล่น
☐ 3. ปิกนิก-รับประทานอาหาร	☐ 4. เล่นเกม ร้องเพลง สัมผัส
☐ 5. เล่นน้ำ	☐ 6. นั่ง-นอนล่องแพ
☐ 7. อื่นๆ โปรดระบุ.....	

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่ง
กระเจาน จังหวัดเพชรบุรี

(โปรดระบุความคิดเห็นของท่าน โดยลงเครื่องหมาย ✓ ตรงกับระดับความรู้สึกของท่านมากที่สุด)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	ไม่เห็นด้วย
1. การจำกัดเวลานักท่องเที่ยวที่เข้าไปในบริเวณอุทยานแห่งชาติ					
2. การจำกัดเวลานักท่องเที่ยวจะช่วยลดปริมาณความแออัดภายในอุทยานแห่งชาติ					
3. การจำกัดเวลานักท่องเที่ยวช่วยป้องกันการเสื่อมโทรมของสถานที่ภายในอุทยานแห่งชาติ					
4. การจำกัดเวลาท่องเที่ยวจะช่วยลดความเสียหายที่จะเกิดกับสิ่งแวดล้อมและเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน					
5. การจำกัดเวลานักท่องเที่ยวจะช่วยในการคุ้มครองและดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ					
6. การจำกัดเวลานักท่องเที่ยวจะทำให้ปริมาณนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวภายในอุทยานฯ ลดลง					
7. หากมีการจำกัดเวลานักท่องเที่ยวจะทำให้นักท่องเที่ยวเบื่อหน่ายไม่อยากจะมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระเจาน					
8. การกำหนดช่วงฤดูกาลให้นักท่องเที่ยวเข้าไปใช้พื้นที่ในอุทยานฯ จะดีกว่าการจำกัดเวลานักท่องเที่ยว					
9. การกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์บนพื้นที่อุทยานแห่งชาติจะเป็นการดีกว่าการจำกัดเวลานักท่องเที่ยว					
10. การใช้นโยบายที่เข้มงวดในการควบคุม (Policy reinforcement) เช่น การเพิ่มบทลงโทษ เพิ่มมาตรการการ					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	ไม่เห็นด้วย
ควบคุมต่างๆ					
11. การกำหนดพื้นที่ (Zoning Regulation) เช่น การกำหนดพื้นที่ การทำกิจกรรม อย่างชัดเจน					
12. กำหนดระดับความเข้มข้นของการใช้พื้นที่ (Restriction on use intensity) เช่นการกำหนดจุดเข้าออกของแหล่งท่องเที่ยว การควบคุมปริมาณผู้คน					
13. การควบคุมการทำกิจกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิด การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ					
14. การเรียกสิ่งตอบแทน เช่นเรียกค่าธรรมเนียมผ่านทาง การ เก็บค่าบริการเพิ่มเติม					
15. การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับ กฎระเบียบ ข้อปฏิบัติ และข้อห้ามต่างๆ ของอุทยาน					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณท่านผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ-สกุล	นางสาวศรินภา ภูมิพุกษ์
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 31 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2527
ประวัติการศึกษา	วท.บ. (วิทยาศาสตร์บัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2549)
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้เชี่ยวชาญผลิตภัณฑ์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัท ทรานส์เมติก (ประเทศไทย) จำกัด

